

**PAŃSTWOWY
POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W TORUNIU**

**Stan bezpieczeństwa sanitarnego
Powiatu Toruńskiego w 2024 roku**

Toruń, kwiecień 2025 r.

PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY W TORUNIU
ul. Szosa Bydgoska 1, 87-100 Toruń

sekretariat.psse.torun@sanepid.gov.pl; www.gov.pl/psse-torun

Klauzula informacyjna (RODO) dostępna jest pod adresem: www.gov.pl/psse-torun/klauzula-informacyjna

SPIS TREŚCI:**str.**

Wstęp.....	3
ZAKRES DZIAŁALNOŚCI SEKCJI NADZORU PRZECIWEPIDEMICZNEGO ORAZ OCEN I ANALIZ	5
Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych i zakażeń w 2024 r.	5
Ocena wykonawstwa szczepień ochronnych przeciwko chorobom zakaźnym.....	17
Wnioski.....	18
ZAKRES DZIAŁALNOŚCI SEKCJI HIGIENY ŚRODOWISKA	19
Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.....	19
Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej.....	20
Pływalnie.....	21
Kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli.....	21
Podmioty wykonujące działalność leczniczą.....	21
Skażenie sieci wewnętrznej instalacji wody ciepłej bakterią <i>Legionella sp.</i>	23
Wnioski.....	23
ZAKRES DZIAŁALNOŚCI SEKCJI NADZORU NAD BEZPIECZEŃSTWEM ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA	24
Stan sanitarny obiektów zakładów produkcji i obrotu żywnością, zakładów żywienia zbiorowego, zakładów produkcji i obrotu przedmiotami użytku	24
RASFF – System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach.....	26
Wnioski.....	26
ZAKRES DZIAŁALNOŚCI SEKCJI NADZORU NAD CHEMIKALIAM I I ŚRODOWISKIEM PRACY	27
Nadzór nad środowiskiem pracy	27
Nadzór nad chemikaliami	29
Nadzór nad produktami kosmetycznymi	30
Choroby zawodowe	30
Nadzór nad środkami zastępczymi (tzw. „dopalaczami”)	32
Promocja zdrowia w środowisku pracy	33
Wnioski.....	34
ZAKRES DZIAŁALNOŚCI SEKCJI HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY	35
Warunki sanitarno-higieniczne w placówkach nauczania, wychowania i wypoczynku	35
Działania profilaktyczne	36
Wypoczynek dzieci i młodzieży.....	37
Wnioski.....	37
ZAKRES DZIAŁALNOŚCI SEKCJI ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO.....	38
Wnioski.....	40
ZAKRES DZIAŁALNOŚCI SEKCJI PROFILAKTYKI ZDROWOTNEJ	41
Profilaktyka nadwagi i otyłości.....	41
Profilaktyka tytoniowa.....	43
Profilaktyka uzależnień.....	44
Profilaktyka chorób zakaźnych.....	45
Wnioski.....	47

Szanowni Państwo,

Przedstawiam Państwu informację nt. stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu toruńskiego ziemskiego w 2024 r. Jest to raport sporządzany corocznie w oparciu o analizę sytuacji epidemiologicznej wybranych chorób zakaźnych w minionym roku oraz wyniki kontroli przeprowadzonych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu w ramach sprawowanego zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego.

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego. Katalog zadań z zakresu publicznego oraz podmioty uczestniczące w realizacji tych zadań określa ustawa o zdrowiu publicznym z dnia 11 września 2015 r. (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1670). Wykonywanie zadań z zakresu zdrowia publicznego przez Państwową Inspekcję Sanitarną polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu wykonuje zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej na obszarze powiatu toruńskiego grodzkiego (miasto Toruń) i powiatu toruńskiego ziemskiego, obejmującego miasto Chełmża oraz gminy: Chełmża, Czernikowo, Lubicz, Łubianka, Łysomice, Obrowo, Wielka Nieszawka, Zławieś Wielka.

Na nadzorowanym terenie zamieszkiwało (stan na dzień 30.06.2024 r.) 308906 osób (w 2023 r. – 309074), w tym **w powiecie toruńskim ziemskim: 114633 osoby** (w 2023 r. – 114303). W objętej nadzorem populacji liczba dzieci do lat 14 wynosiła 45955 (w 2023 r. – 46750), w tym **w powiecie toruńskim ziemskim 20130** (w 2023 r. – 20408); liczba dzieci do lat 2 wynosiła 4414 (w 2023 r. – 4618), w tym **w powiecie toruńskim ziemskim 1664** (w 2023 r. – 1745).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu kieruje działalnością Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu, która jest podmiotem leczniczym finansowanym z budżetu państwa, wpisanym do prowadzonego przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego Rejestru Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą.

W skład Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu wchodzi dwie komórki organizacyjne działalności leczniczej: **Oddział Nadzoru Sanitarnego i Profilaktyki Zdrowotnej** (Sekcje: Nadzoru Przeciwepidemicznego oraz Ocen i Analiz, Higieny Środowiska, Nadzoru nad Bezpieczeństwem Żywności i Żywienia, Nadzoru nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy, Higieny Dzieci i Młodzieży, Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego, Profilaktyki Zdrowotnej) i **Oddział Laboratoryjny** oraz komórki organizacyjne i samodzielne stanowiska pracy działalności pozamedycznej.

W działalności kontrolnej wdrożono system zarządzania jakością zgodny z wymaganiami normy *PN-EN ISO/IEC 17020:2012 Ocena zgodności – Wymagania dotyczące działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcję*. Jednolite procedury kontroli oparte na obowiązujących przepisach prawnych, usystematyzowane planowanie kontroli, dokumentowanie sprawowanego nadzoru oraz wykwalifikowana kadra, systematycznie doskonaląca swoje umiejętności zawodowe, zapewniają skuteczną realizację zadań organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W działalności laboratoryjnej funkcjonuje system zarządzania zgodny z normą *PN-EN ISO IEC 17025:2018-02P „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”*. Laboratorium wykonujące badania w szerokim zakresie (badania żywności, wody, różnego rodzaju badania środowiskowe i inne), dysponujące wykwalifikowaną kadrą, odpowiednio przygotowaną infrastrukturą, w tym nowoczesną aparaturą, stanowi istotny instrument nadzoru. W celu zapewnienia maksymalnej wiarygodności wyników badań, a także spełnienia wymagań Unii Europejskiej, laboratoria badania żywności oraz wody pracują w ramach systemów zintegrowanych.

Świadectwem kompetencji laboratorium badawczego Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu jest **certyfi­kat akredytacji nr AB 583**.

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu na koniec 2024 r. figurowały 6562 obiekty objęte nadzorem sanitarnym (w 2023 r. – 6372), w tym **2443 w powiecie toruńskim ziemskim** (w 2023 r. – 2358).

W 2024 r. przeprowadzono ogółem 2848 kontroli sanitarnych w 2056 obiektach (w 2023 r. – 2627 kontroli w 1866 obiektach), w tym **w powiecie toruńskim ziemskim przeprowadzono 670 kontroli w 519 obiektach** (w 2023 r. – 664 kontrole w 480 obiektach).

Podczas 100 kontroli sanitarnych przeprowadzonych w powiecie toruńskim ziemskim (14,92%) stwierdzono różnego rodzaju nieprawidłowości w zakresie przestrzegania wymagań higieniczno-sanitarnych (w 2023 r. – 16,42%).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu w 2024 r. wydał 1000 decyzji administracyjnych (w 2023 r. – 1052), w tym 162 decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości (w 2023 r. – 149); ponadto wydano 584 decyzje ustalające opłatę za czynności kontrolne, w wyniku których stwierdzono naruszenie wymagań higieniczno-sanitarnych lub za czynności związane ze sprawowaniem zapobiegawczego nadzoru sanitarnego (w 2023 r. – 589).

W 2024 r. działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej jak co roku skupiona była na ochronie zdrowia i życia mieszkańców.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu prowadzi stały monitoring oraz ocenę sytuacji sanitarno-epidemiologicznej na nadzorowanym terenie w oparciu o nadsyłane przez podmioty lecznicze i laboratoria medyczne zgłoszenia zachorowań i podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne lub wyniki badań w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych.

W 2024 r. w wyniku dokonanych zgłoszeń chorób zakaźnych oraz podejrzeń chorób zawodowych przeprowadzono 2702 wywiady epidemiologiczne (w 2023 r. – 4260).

Prowadzono ponadto nadzór nad bezpieczeństwem żywności, wody do spożycia, wody w kąpieliskach, nad środkami zastępczymi, kosmetykami, higieną środowiska, higieną pracy czy nauczania i wychowania. Prowadzono również nadzór nad warunkami sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których udzielane są świadczenia zdrowotne.

W 2024 r. pobrano 1092 próbki (w 2023 r. – 1390) i przeprowadzono 8455 badań laboratoryjnych (w 2023 r. – 10072). Wykonano 20775 oznaczeń (w 2023 r. – 23687), w tym: 3371 chemicznych (w 2023 r. – 3223), 4081 fizycznych (w 2023 r. – 3529) oraz 13323 mikrobiologicznych (w 2023 r. – 16935).

Poza badaniami wykonywanymi w ramach nadzoru sanitarnego Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu wykonywał również badania zlecane przez placówki służby zdrowia, producentów i dystrybutorów żywności oraz instytucje i osoby prawne odpowiedzialne za dostarczanie wody, w tym wody do spożycia przez ludzi, zakłady produkcyjne sprawdzające swoje środowisko pracy, a także mieszkańców powiatu toruńskiego ziemskiego.

Mam nadzieję, że niniejszy raport pozwoli Państwu bliżej zapoznać się ze specyfiką pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej i jej ważną rolą w zapewnieniu bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu toruńskiego ziemskiego.

***Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Toruniu***

Ewa Nowak-Wąsicka

ZAKRES DZIAŁALNOŚCI SEKCJI NADZORU PRZECIWEPIDEMICZNEGO ORAZ OCEN I ANALIZ

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych i zakażeń w 2024 r.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu prowadzi monitoring oraz ocenę sytuacji sanitarno-epidemiologicznej na nadzorowanym terenie w oparciu o nadsyłane przez podmioty lecznicze i laboratoria medyczne zgłoszenia rozpoznań i podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne oraz wyniki badań w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych. Podmioty lecznicze przekazują ww. zgłoszenia w formie papierowej, elektronicznej oraz przy pomocy systemu teleinformatycznego (Epibaza). Rejestracja zgłoszeń odbywa się w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych opracowane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Instytut Badawczy.

W 2024 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu z terenu powiatu toruńskiego ziemskiego zgłoszono: **2628 podejrzeń lub potwierdzeń zachorowań** na choroby zakaźne i dodatnich wyników badań w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych oraz **176 przypadków pokąsań przez zwierzęta**.

Z powodu zachorowania na chorobę zakaźną w 2024 r. odnotowano 7 zgonów (w 2023 r. – 18 zgonów), których przyczyną było:

- gruźlica płuc (2 przypadki),
- posocznica wywołana przez *Streptococcus pneumoniae* (1 przypadek),
- zapalenie płuc wywołane przez *Streptococcus pneumoaniae* (1przypadek),
- posocznica wywołana przez paciorkowce grupy A (1 przypadek),
- zapalenie płuc w przebiegu chorób zakaźnych sklasyfikowanych gdzie indziej (1 przypadek),
- wirusowe zapalenie opon mózgowych i zapalenie mózgu (1 przypadek).

Sytuację epidemiologiczną powiatu toruńskiego ziemskiego w analizowanym okresie oceniono jako stabilną. Odnotowano znaczący spadek liczby zgłaszanych przypadków ospy wietrznej, gruźlicy oraz zakażeń układu oddechowego wywołanych przez wirus SARS-CoV-2.

Odnotowano znaczący wzrost liczby zachorowań na: krztusiec, zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe wywołane przez biologiczne czynniki chorobotwórcze, inwazyjne zakażenia wywołane przez *Streptococcus pyogenes*, płonicę, boreliozę oraz grypę.

W 2024 r. w odniesieniu do 2023 r. zgłoszono podobną liczbę zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B i wirusowe zapalenie wątroby typu C.

Rejestrowano pojedyncze zachorowania na nagminne zakażenia przyusznic, neuroinfekcje, choroby przenoszone drogą płciową, nowowykryte zakażenia wirusem HIV oraz inwazyjne zakażenia wywołane przez *Haemophilus influenzae*.

**Wybrane choroby zakaźne w powiecie toruńskim ziemskim w latach 2020 – 2024.
Liczba zachorowań i zapadalność na 100 tys. ludności.**

Rok	2020 r.		2021 r.		2022 r.		2023 r.		2024 r.	
Jednostka chorobowa	liczba przyp.	współ. zapadal.	liczba przyp.	współ. zapadal.	Liczba przyp.	współ. zapadal.	liczba przyp.	współ. zapadal.	liczba przyp.	współ. zapadal.
Różyczka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Świnka	1	0,9	0	0	0	0	0	0	2	1,7
Ospa wietrzna	260	239,9	163	148,1	465	410,9	580	509,3	390	340,2
Krztusiec	14	12,9	0	0	1	0,9	3	2,6	97	84,6
Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe	138	127,3	259	235,3	290	256,2	247	216,9	340	296,6
WZW typu B	15	13,8	12	10,9	12	10,6	11	9,7	10	8,7
WZW typu C	4	3,6	6	5,5	8	7,1	9	7,9	8	7,0
Płonica	39	35,9	14	12,7	26	23,0	98	86,0	142	123,9
Borelioza	16	14,7	20	18,2	21	18,6	29	25,5	56	48,9
Gruźlica	7	6,4	15	13,6	18	15,9	20	17,6	7	6,1
COVID-19	5263	4857,6	8829	8022,5	8306	7339,5	952	835,9	739	644,7

Współczynnik zapadalności – Miara częstości pojawiania się nowych przypadków choroby lub innego zdarzenia związanego ze zdrowiem odniesiona wyraźnie do ram czasowych. Jest wyliczana jako liczba nowych przypadków w określonym czasie podzielona przez średnią liczebność populacji, zwykle w środku okresu obserwacji lub do sumy osobo-czasu obserwacji populacji pozostającej w ryzyku.

http://leksykon.pzh.gov.pl/index.php/Wsp%C3%B3%C5%82czynnik_zapadalno%C5%9Bci

Choroby zakaźne objęte programem obowiązkowych szczepień ochronnych

Choroby zakaźne, zwłaszcza u dzieci są nadal realnym zagrożeniem. Zapadalność na nie jest w znacznym stopniu uzależniona od poziomu realizacji szczepień ochronnych. Spośród chorób podlegającym obowiązkowym szczepieniom ochronnym w powiecie toruńskim odnotowano zachorowania na krztusiec oraz nagminne zapalenie przyusznic (świnka). W 2024 r., podobnie jak w 2023 r., nie zgłaszano zachorowań na odrę oraz różyczkę.

Krztusiec (koklusz) jest ostrą chorobą zakaźną układu oddechowego wieku dziecięcego wywołaną przez pałeczki *Bordetella pertussis*. Typowym objawem choroby u dzieci jest napadowy, „szczekający” kaszel, natomiast u osób dorosłych przewlekły kaszel. W analizowanym okresie odnotowano znaczący wzrost zachorowań na omawianą chorobę. W 2024 r. zgłoszono 97 przypadków (62 przypadki potwierdzone, 3 przypadki prawdopodobne oraz 32 przypadki możliwe), podczas gdy w 2023 r. odnotowano 3 przypadki krztuśca.

Zachorowania rozpoznawano na podstawie objawów klinicznych, badań serologicznych w kierunku obecności swoistych przeciwciał w krwi oraz badań molekularnych.

Na krztusiec w 2024 r. częściej chorowały dziewczęta/kobiety (52 przypadki, 53,6%) niż chłopcy/mężczyźni (45 przypadków, 46,4%). Z powodu zachorowania hospitalizowano 14 osób. W mieście Chełmża zachorowało 6 osób, natomiast na wsiach 91 osób.

Podobnie jak w latach ubiegłych, również w 2024 r. obserwowano **tendencję wzrostu zachorowań na krztusiec wśród starszych dzieci oraz osób dorosłych**. W grupie wiekowej do 4 roku życia odnotowano 15 zachorowań (15,5%), od 5 do 9 roku życia – 15 (15,5%), od 10 do 14 roku życia – 18 (18,6%), od 15 do 19 roku życia – 11 (11,2%), powyżej 20 lat – 38 (41,2%).

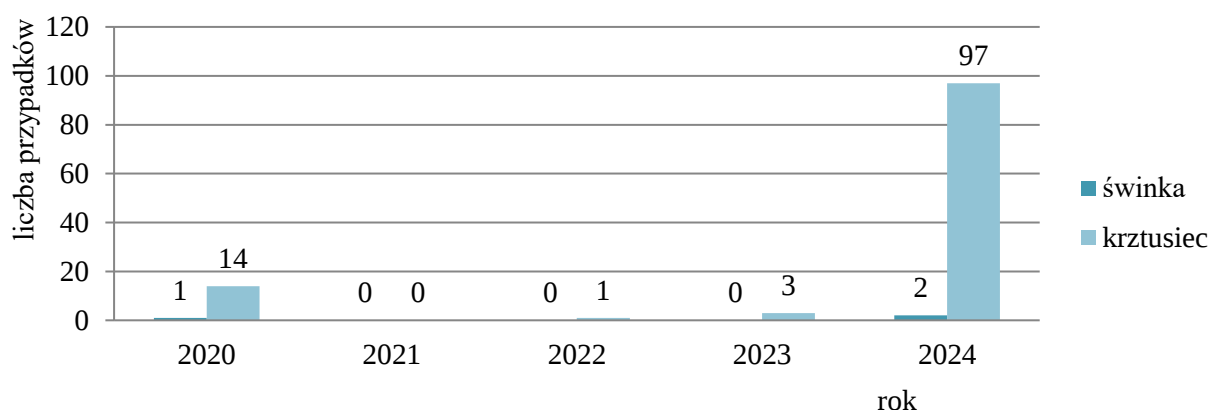
W grupach szczególnie narażonych przypadki zachorowania na krztusiec notowano u dzieci uczęszczających do żłobków/przedszkoli (14 przypadków).

Na podstawie przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych ustalono, że 42,3% osób nie było zaszczepionych przeciw krztuścowi.

Chorobą zakaźną, wieku dziecięcego o etiologii wirusowej jest **nagminne zapalenie przyusznic (świnka)**. Wirus świnki atakuje ślinianki powodując ich bolesny obrzęk. Choroba jest przyczyną wielu poważnych powikłań m. in.: zapalenia mózgu oraz opon mózgowo-rdzeniowych, a także zapalenia mięśnia sercowego.

W 2024 r. w powiecie toruńskim ziemskim zarejestrowano 2 przypadki nagminnego zapalenia przyusznic (w 2023 r. – 0). Zachorowało dwóch chłopców w wieku 3 oraz 7 lat. Chorych leczono w warunkach ambulatoryjnych. Na podstawie przesłanych zgłoszeń ustalono, że chłopcy byli zaszczepieni przeciw śwince.

**Zachorowania na świnkę i krztusiec w latach 2020-2024
na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego.**

Ospa wietrzna jest jedną z najczęściej rozpoznawanych wirusowych chorób zakaźnych wieku dziecięcego. W 2024 r. w porównaniu do poprzedniego roku odnotowano spadek liczby zachorowań na ospę wietrzną o 32,8% (w 2024 r. – 390 przypadki, w 2023 r. – 580).

W 2024 r. na ospę wietrzną zachorowało 197 dziewcząt/kobiet (50,5%) i 193 chłopców/mężczyzn (49,5%).

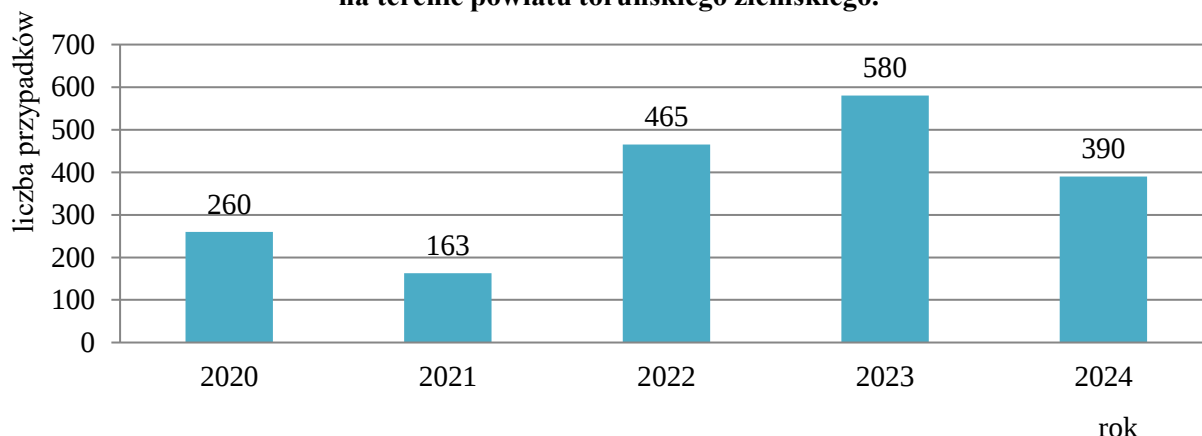
Najwięcej przypadków ospy wietrznej wystąpiło w grupie dzieci do 9 roku życia (316 przypadków – 81,0%). W pozostałych grupach wiekowych rozkład zachorowań przedstawiał się następująco: od 10 do 14 roku życia – 49 przypadków, od 14 do 19 roku życia – 11 przypadków, powyżej 20 roku życia – 14 przypadków.

Hospitalizowano 9 osób. Pozostałych chorych leczono w warunkach ambulatoryjnych.

Najskuteczniejszym działaniem profilaktycznym zapobiegającym chorobie jest szczepienie. Na podstawie przesłanych przez podmioty lecznicze zgłoszeń ustalono, że 384 chorych nie było zaszczepionych przeciw ospie wietrznej.

Zgodnie z kalendarzem szczepień obowiązkowe szczepienia przeciwko ospie wietrznej prowadzi się wyłącznie u dzieci narażonych na zakażenie ze względu na obciążenie niektórymi ciężkimi chorobami lub ze względów środowiskowych. Wysoka zapadalność na ospę wietrzną, najczęściej występująca wśród dzieci, potwierdza zasadność objęcia szczepieniami ochronnymi pozostałych dzieci.

**Zachorowania na ospę wietrzną w latach 2020-2024
na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego.**

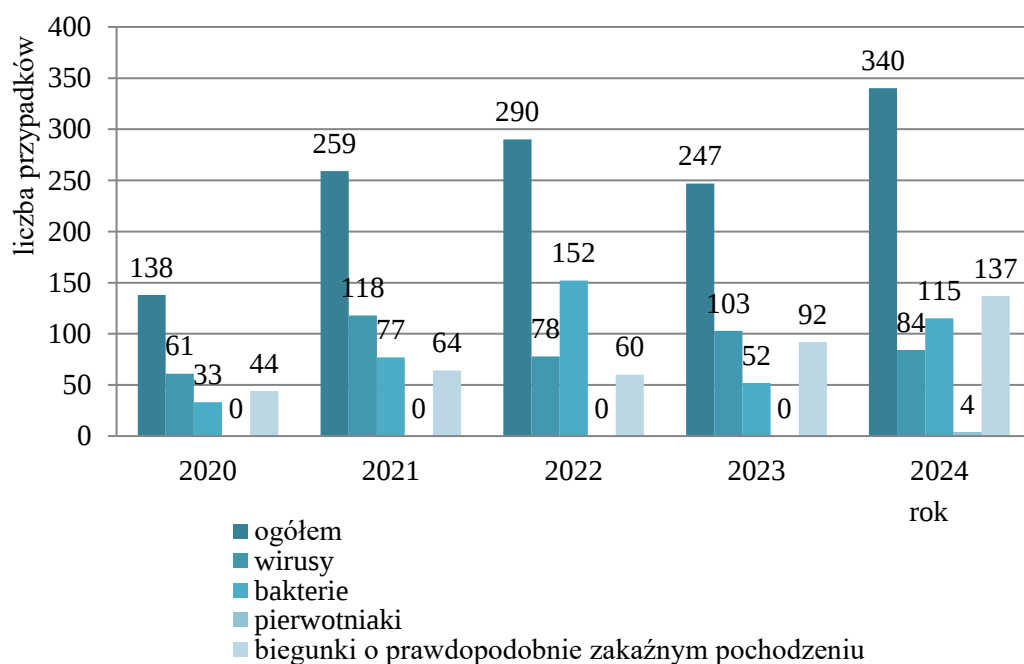

Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe wywołane przez czynniki biologiczne

Zatrucia i zakażenia pokarmowe to grupa chorób o bardzo zróżnicowanej etiologii, wyodrębniona w nadzorze epidemiologicznym ze względu na ważną rolę w zdrowiu publicznym. Główną przyczyną zachorowań jest spożycie pokarmu skażonego drobnoustrojami (wirusami, bakteriami, pasożytami) lub ich toksynami. W przypadku wirusów do zakażenia dochodzi również poprzez kontakt z osobą chorą lub kontakt ze skażonymi powierzchniami zanieczyszczonymi wirusami. Zapadalność na ww. jednostki chorobowe jest związana ze stanem sanitarno-higienicznym obiektów produkcji i obrotu żywnością, a także higieną przyrządzania i spożywania potraw w środowiskach domowych.

W 2024 r. odnotowano o 37,7% więcej przypadków zatruc pokarmowych i zakażeń jelitowych wywołanych przez biologiczne czynniki chorobotwórcze (w 2024 r. – 340 przypadków; w 2023 r. – 247 przypadków). Zarejestrowano: 115 zachorowań o etiologii bakteryjnej (w 2023 r. – 103), 84 zakażenia jelitowe wywołane przez wirusy (w 2023 r. – 52), 4 zachorowania wywołane przez pierwotniaki (w 2023 r. – 0) oraz 137 przypadków biegunk o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (w 2023 r. – 92).

**Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe wywołane przez czynniki biologiczne
w latach 2020-2024 na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego.**

Wirusowe zakażenia jelitowe

W 2024 r. w porównaniu do roku poprzedniego zgłoszono o 61,5% więcej przypadków wirusowych zakażeń jelitowych (w 2024 r. – 84 przypadki; w 2023 r. – 52 przypadki).

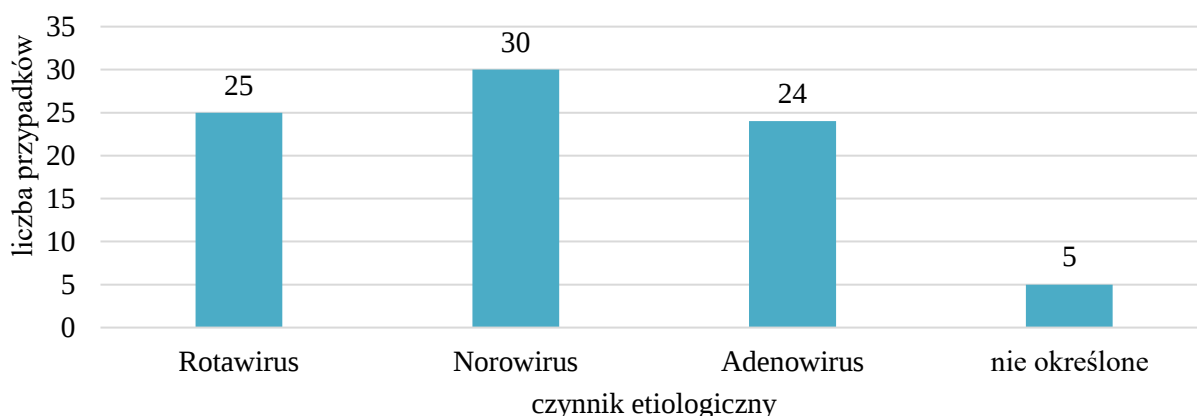
Analiza czynników etiologicznych wykazała, że w 2024 r. w grupie wirusowych zakażeń jelitowych dominowały zachorowania wywołane przez **Norowirusy** – zgłoszono 30 przypadków (w 2023 r. – 25). Ponadto zgłoszono zakażenia wywołane przez: **Rotawirusy** – 25 przypadków (w 2023 r. – 19), **Adenowirusy** – 24 przypadki (w 2023 r. – 6).

W 5 przypadkach nie ustalono czynnika etiologicznego (w 2023 r. – 2).

Zachorowało 45 dziewcząt/kobiet (53,6%) oraz 39 chłopców/mężczyzn (46,4%). Wirusowe zakażenia jelitowe rozpoznano u 12 mieszkańców Chełmży oraz 72 osób zamieszkujących na wsi. Najczęściej chorowały dzieci do 4 roku życia (50 przypadków; 59,5%); w pozostałych grupach wiekowych odnotowano: 16 zachorowań w grupie wiekowej 5-9 lat, 8 – w grupie wiekowej 10-14 lat, 4 – w grupie 15-19 lat oraz 6 wśród osób w wieku powyżej 20 lat. Hospitalizowano 77 osób, tj. 91,7% chorych (w 2023 r. – 49). Leczenie ambulatoryjne wdrożono w pozostałych 7 przypadkach (w 2023 r. – 3).

W 2024 r. nie zgłoszono ognisk wirusowych zakażeń jelitowych (w 2023 r. – 1).

**Etiologia wirusowych zatruc pokarmowych w 2024 r.
na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego.**

Bakteryjne zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe

W 2024 r. odnotowano wzrost liczby bakteryjnych zatruc pokarmowych i zakażeń jelitowych – zgłoszono 115 przypadków bakteryjnych zakażeń pokarmowych, tj. o 11,7% więcej zachorowań niż w 2023 r. (103 przypadki). Zarejestrowano:

- 51 przypadków zakażeń jelit wywołanych przez **Campylobacter** (w 2023 r. – 33);
- 39 przypadków zachorowań wywołanych przez pałeczki **Salmonella sp.** (w 2023 r. – 48);
- 18 przypadków zakażeń jelitowych wywołanych przez toksynotwórcze laseczki **Clostridioides difficile** (w 2023 r. – 19);
- 3 przypadki zachorowań wywołanych przez pałeczki **Escherichia coli** (w 2023 r. – 2);
- 2 przypadki zakażeń jelit wywołanych przez **Yersinia** (w 2023 r. – 0);
- 2 przypadki bakteryjnych zakażeń jelitowych o nieokreślonej etiologii (w 2023 r. – 0).

W 2024 r. w grupie bakteryjnych zatruc pokarmowych i zakażeń jelitowych dominującym czynnikiem chorobotwórczym były pałeczki **Campylobacter** (44,3%); zakażenia potwierdzano za pomocą testów molekularnych (3 przypadki) oraz testów antygenowych (48). Częściej chorowali chłopcy/mężczyźni (29 przypadków, 56,9%) niż dziewczęta/kobiety (22 przypadki, 43,1%). W Chełmży zachorowały 3 osoby, na wsi 48 osób. Najwięcej zakażeń notowano w grupie dzieci do 4 roku życia (35 przypadków, 68,6%). Pojedyncze zachorowania notowano w pozostałych grupach wiekowych (5-9 lat – 7; 10-14 lat – 5; 15-19 lat – 1; powyżej 20 lat – 3).

Z powodu zachorowania hospitalizowano 50 chorych.

Drugim pod względem częstotliwości występowania w 2024 r. czynnikiem w grupie bakteryjnych zatruć pokarmowych i zakażeń jelitowych były pałeczki *Salmonella* – zgłoszono 39 przypadków zatruć (33,9%), tj. o 9 przypadków mniej niż w 2023 r. (48). Częściej chorowały dziewczęta/kobiety (15 przypadków, 38,5%) niż chłopcy/mężczyźni (24 przypadki, 61,5%). Najwięcej zachorowań wystąpiło w grupie dzieci i młodzieży do 9 roku życia (21 przypadków, 53,8%).

Najczęściej izolowano następujące gatunki, grupy i typy serologiczne pałeczek *Salmonella*: *Salmonella* gr. D (23 przypadki), *Salmonella* spp. (7), *Salmonella* z gr. C (4), *Salmonella* z gr. B (3), *Salmonella* Enteritidis (1) oraz *Salmonella* Hadar (1).

W 2024 r. spożycie pokarmów skażonych pałeczkami *Salmonella* było przyczyną 5 ognisk zbiorowych zatruć pokarmowych (w 2023 r. – 3). Łącznie we wszystkich ogniskach zachorowało 13 osób. Na podstawie przeprowadzonych dochodzeń epidemiologicznych ustalono, że domniemanymi nośnikami zatruć pokarmowych były potrawy zawierające w swoim składzie jaja (ciasto pleśniak z bezą, mini eklery, lekko ścięta jajecznica) lub posiłki wtórnie zanieczyszczone pałeczkami *salmonella* (wtórnie skażona bułka).

Kolejnym pod względem częstotliwości występowania w 2024 r. były zakażenia jelit wywołane przez toksynotwórcze laseczki *Clostridioides difficile* (w 2024 r. – 18 przypadków, w 2023 r. – 19). W 2024 r. zachorowało 12 dziewcząt/kobiet i 6 chłopców/mężczyzn. Najwięcej zachorowań wystąpiło wśród osób w wieku powyżej 69 roku życia (15 przypadków).

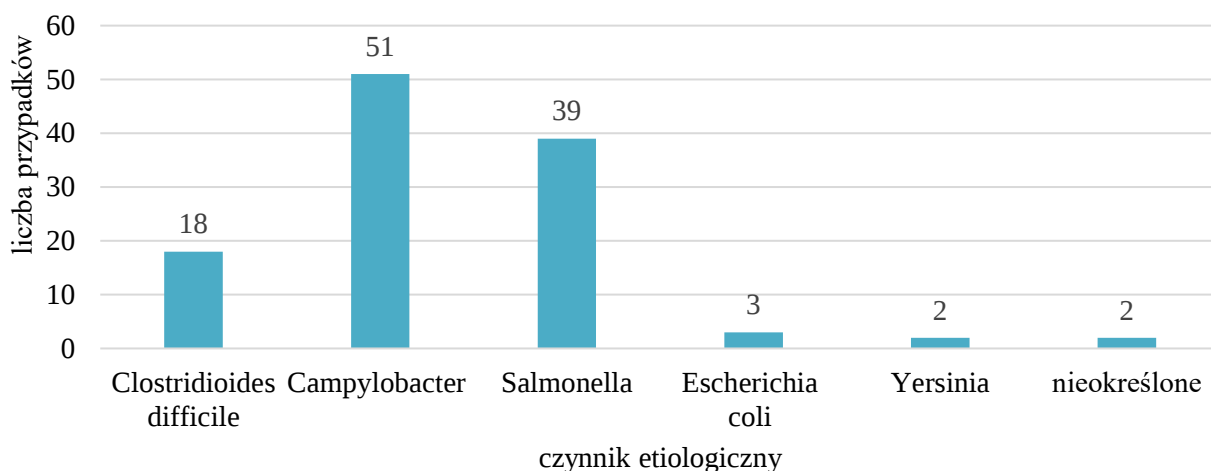
Zakażenia wywołane przez toksynotwórcze laseczki *Clostridioides difficile* nadal pozostają dużym problemem ze względu na łatwość szerzenia się zakażeń, zwłaszcza w środowisku szpitalnym w ZOL oraz DPS. Problemem stanowi również nawrotowy przebieg choroby i długotrwałe leczenie.

W 2024 r. w grupie bakteryjnych zatruć pokarmowych i zakażeń jelitowych zarejestrowano ponadto zakażenia pałeczką *Escherichia coli*, które wykryto u 3 osób (w 2023 r. – 2). Zachorował roczny chłopiec zamieszkały w Chełmży oraz 5-letnia dziewczynka i 9-letni chłopiec, mieszkańcy wsi. Wszystkich chorych hospitalizowano.

Zgłoszono także 2 przypadki zachorowań wywołanych przez *Yersinia enterocolitica* (2023 r. – 0). Zachorowanie potwierdzono u 12-letniego chłopca zamieszkałego w Chełmży oraz rocznej dziewczynki zamieszkałej na wsi; chłopca hospitalizowano.

W 2 przypadkach zachorowań w 2024 r. nie ustalono czynnika etiologicznego (w 2023 r. – 0).

**Etiologia bakteryjnych zatruć pokarmowych w 2024 r.
na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego.**

Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu u dzieci do 2 lat

W 2024 r. zarejestrowano 43 przypadki zachorowań u dzieci do lat 2 (w 2023 r. – 45). Zachorowało 27 chłopców (62,8%) i 16 dziewczynek (37,2%). Hospitalizowano 21 dzieci. Leczenie ambulatoryjne wdrożono w 22 przypadkach. Przeprowadzone badania kału nie pozwoliły ustalić etiologii zachorowań.

Aby skutecznie zapobiegać występowaniu chorób przenoszonych drogą pokarmową należy zawsze przestrzegać tzw. 5 kroków do bezpiecznej żywności tj.:

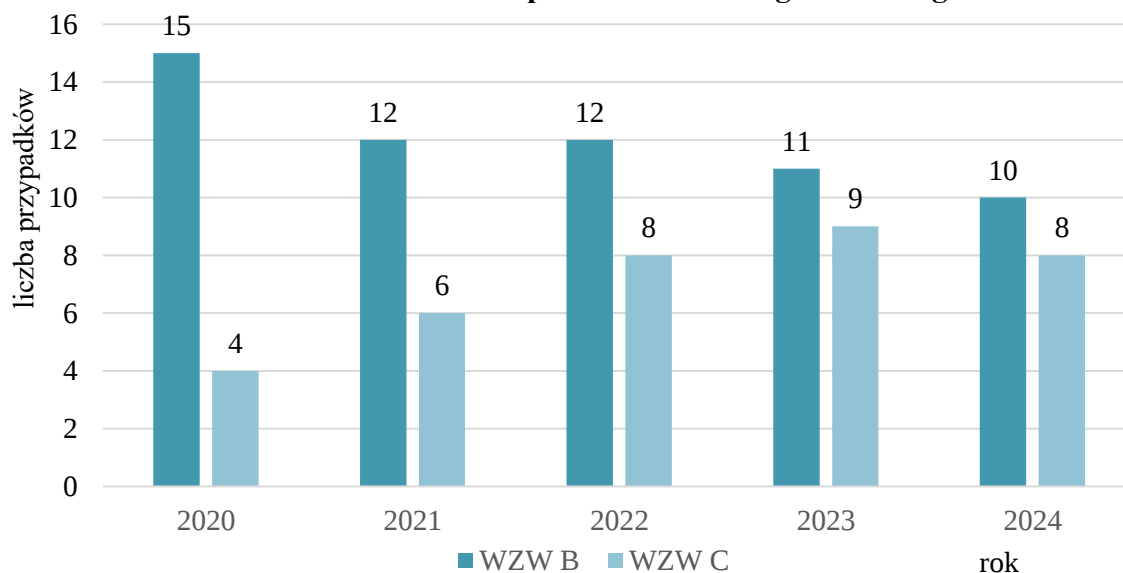
1. Utrzymywać czystość rąk przed przygotowaniem i spożywaniem żywności oraz miejsc, w których są przyrządzane posiłki.
2. Oddzielać żywność surową od ugotowanej.
3. Poddawać żywność właściwej obróbce termicznej (gotowanie, pieczenie itp.).
4. Przechowywać żywność w prawidłowych warunkach chłodniczych.
5. Używać bezpiecznej wody i żywności.

Choroby przenoszone przez naruszenie ciągłości tkanek

W 2024 r. zgłoszono podobną, jak w roku poprzednim, liczbę przypadków zakażeń **wirusem zapalenia wątroby typu B – wzv typu B** (w 2024 r. – 10; w 2023 r. – 11). Zachorowało 5 kobiet oraz 5 mężczyzn. Zakażenia potwierdzono u osób w wieku powyżej 27 roku życia. Wszystkie przypadki zachorowań dotyczyły mieszkańców wsi. Hospitalizowano 1 osobę, pozostałych chorych leczono w warunkach ambulatoryjnych. Skutecznym sposobem zapobiegania zakażeniom wywołanym przez wirus zapalenia wątroby typu B są szczepienia ochronne. Na podstawie zgromadzonej dokumentacji ustalono, że 4 osoby nie były zaszczepione przeciw wzv typu B, w kolejnych 4 przypadkach stanu uodpornienia nie ustalono.

W 2024 r. zgłoszono także podobną, jak w roku poprzednim, liczbę przypadków zakażeń **wirusem zapalenia wątroby typu C – wzv typu C** (w 2024 r. – 8; w 2023 r. – 9). Zachorowało 5 kobiet oraz 3 mężczyzn, zakażenia potwierdzono u osób w wieku powyżej 40 roku życia. Wszystkie przypadki zachorowań dotyczyły mieszkańców wsi. Hospitalizowano 2 osoby, pozostałych chorych leczono w warunkach ambulatoryjnych. Z powodu braku możliwości czynnego uodpornienia przeciw wzv typu C upowszechnianie wiedzy na temat zapobiegania zakażeniom HCV, także o pozamedycznych drogach przenoszenia zakażenia, jest ważnym elementem zapobiegania poważnym skutkom choroby.

**Zachorowania na wirusowe zapalenia wątroby typu B i C
w latach 2020 - 2024 na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego.**

Analiza możliwych dróg zakażeń wykazała, że osoby chore na wirusowe zapalenie wątroby typu B lub C miały wykonywane zabiegi medyczne wymagające przerwania ciągłości tkanek (operacje, iniekcje, pobrania krwi, wlewy dożylnie, leczenie stomatologiczne); poddawały się także zabiegom niemedycznym podczas, których może dojść do zakażenia (zabiegi kosmetyczne, piercing, tatuażowanie, skaleczenie w zakładzie fryzjerskim/kosmetycznym). Sporadycznie zakażeni podejmowali ryzykowane zachowania mogące przyczynić się do zachorowania (nadużywanie alkoholu, przyjmowanie narkotyków). Na zakażenie w środowisku pracy narażona była jedna osoba (lekarz).

W ramach działań przeciwepidemicznych podejmowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną osoby szczególnie narażone na zakażenie w wyniku styczności z osobą zakażoną wzv typu B, kierowane są do lekarza POZ celem przeprowadzenia obserwacji lekarskiej i wykonania szczepień przeciw wzv typu B w przypadku ich braku.

Osoby zakażone wzv typu C kierowane są na szczepienia przeciw wzv typu B, a osoby ze styczności kierowane są na obserwację lekarską.

W 2024 r. w stosunku do osób ze styczności z chorymi na wzv typu B wystosowano 15 pism do lekarzy POZ; na szczepienia przeciw wzv typu B skierowano 7 osób zakażonych wzv typu C. Na obserwację lekarską skierowano 10 osób ze styczności z chorymi na wzv typu C.

W 2024 r. na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego wykryto 4 nie rejestrowane wcześniej **zakażenia wirusem HIV** (w 2023 r. – 2). Wirusa HIV wykryto u 3 mężczyzn w wieku 23, 32 oraz 62 lat oraz u 59-letniej kobiety. Z powodu zakażenia hospitalizowano 1 osobę, pozostałe leczono w warunkach ambulatoryjnych.

W 2024 r. podobnie jak w roku poprzednim nie zgłaszano przypadków zespołu nabytego upośledzenia odporności – **AIDS**.

Gruźlica

Gruźlica jest bakteryjną chorobą zakaźną, wywołaną przez prątki gruźlicy. To choroba wielonarządowa, która atakuje wszystkie narządy i tkanki, a szczególnie układ oddechowy.

W 2024 r. zarejestrowano 7 przypadków gruźlicy (w 2023 r. – 20). Zachorowały 2 kobiety oraz 5 mężczyzn. Zachorowania potwierdzono u osób w wieku 17-76 lat.

Od 2013 r. realizowany jest „Program reorganizacji systemu nadzoru epidemiologicznego nad gruźlicą w województwie kujawsko-pomorskim”. Głównym celem programu jest nadzór nad osobami z najbliższego kontaktu z osobą chorą w miejscu pracy lub miejscu zamieszkania.

W 2024 r. nadzorem przeciwepidemicznym objęto 7 osób chorych oraz 51 osób z bliskiego kontaktu z chorymi.

Choroby przenoszone drogą płciową

Od lipca 2013 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu gromadzi dane o zachorowaniach na choroby zakaźne przenoszone drogą płciową.

W 2024 r. zgłoszono 1 przypadek **kily** (w 2023 r. – 3). Zachorował 25-letni mężczyzna. Zachorowanie rozpoznano na podstawie objawów klinicznych oraz szczegółowych badań serologicznych surowicy krwi, w których uzyskano wyniki specyficzne dla zakażenia bakterią *Treponema pallidum*.

W 2024 r., podobnie jak w roku poprzednim, nie odnotowano przypadków **rzeżączki**, tj. zakażenia dwoinką rzeżączki *Neisseria gonorrhoeae*.

W 2024 r. zgłoszono 1 przypadek choroby przenoszonej drogą płciową wywołanej przez **Chlamydie**. Zachorowanie wykryto u 37-letniej kobiety zamieszkałej na wsi.

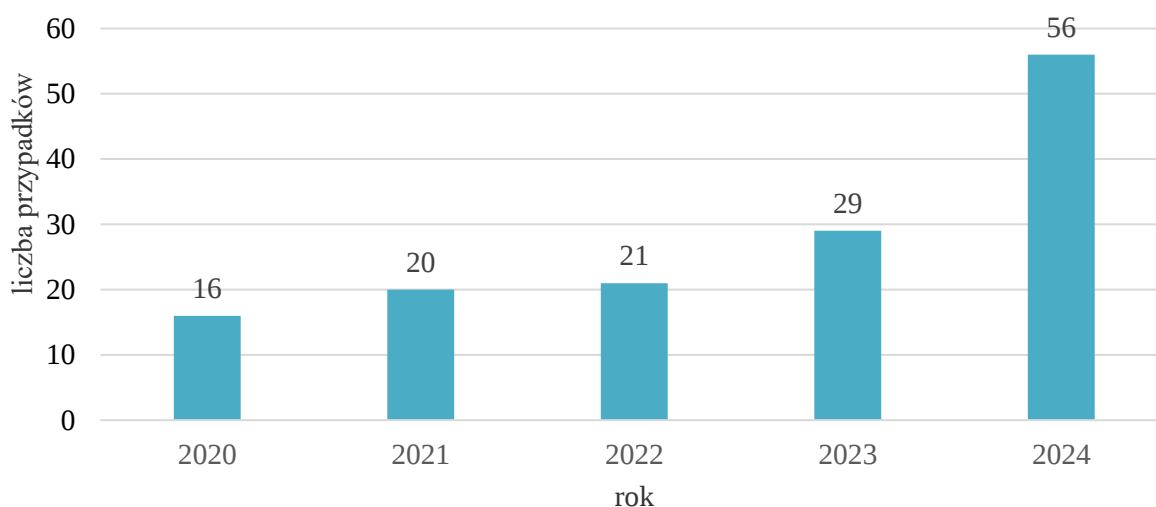
Choroby przenoszone przez kleszcze

Borelioza, zwana też Chorobą z Lyme, jest wieloukładową chorobą zakaźną przenoszoną przez kleszcze, wywoływana przez krętki *Borrelia burgdorferi*. W jej przebiegu można wyodrębnić fazę wczesną i późną choroby. Dla wczesnej postaci choroby charakterystyczne jest występowanie rozległej zmiany skórnej (rumień). W późnej fazie zachorowania dochodzi do zakażenia wielu narządów i układów (nerwowego, kostno-stawowego, układu krążenia).

W 2024 r. na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego odnotowano o 93% więcej przypadków zachorowań na boreliozę niż w 2023 r. Zgłoszono 56 zachorowań (w 2023 r. – 29). Boreliozę rozpoznano u 34 dziewcząt/kobiet oraz 22 chłopców/mężczyzn. Zachorowało 9 mieszkańców Chełmży oraz 47 osób zamieszkałych na wsi. Najmłodsza osoba, u której rozpoznano boreliozę miała 4 lata, najstarsza – 81 lat. Zmiana skórna (rumień wędrujący) wystąpiła u 55 pokąsanych, a objawy neuroboreliozy u 1 osoby. Leczenie ambulatoryjne wdrożono w 52 przypadkach, 4 pacjentów wymagało leczenia szpitalnego.

Wszystkie przypadki choroby z Lyme można powiązać z ekspozycją na zakażone kleszcze w czasie pobytu w lasach, na polach, działkach i w innych miejscach ich bytowania. Wobec braku możliwości czynnego uodparniania przeciwko boreliozie, podnoszenie świadomości w społeczeństwie w zakresie stosowania odpowiednich zabezpieczeń przed kleszczami (noszenie właściwej odzieży i obuwia, stosowanie repelentów) oraz właściwe postępowania w przypadku ukłucia przez kleszcze, ma duże znaczenie w profilaktyce tej choroby.

**Borelioza w latach 2020-2024
na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego.**

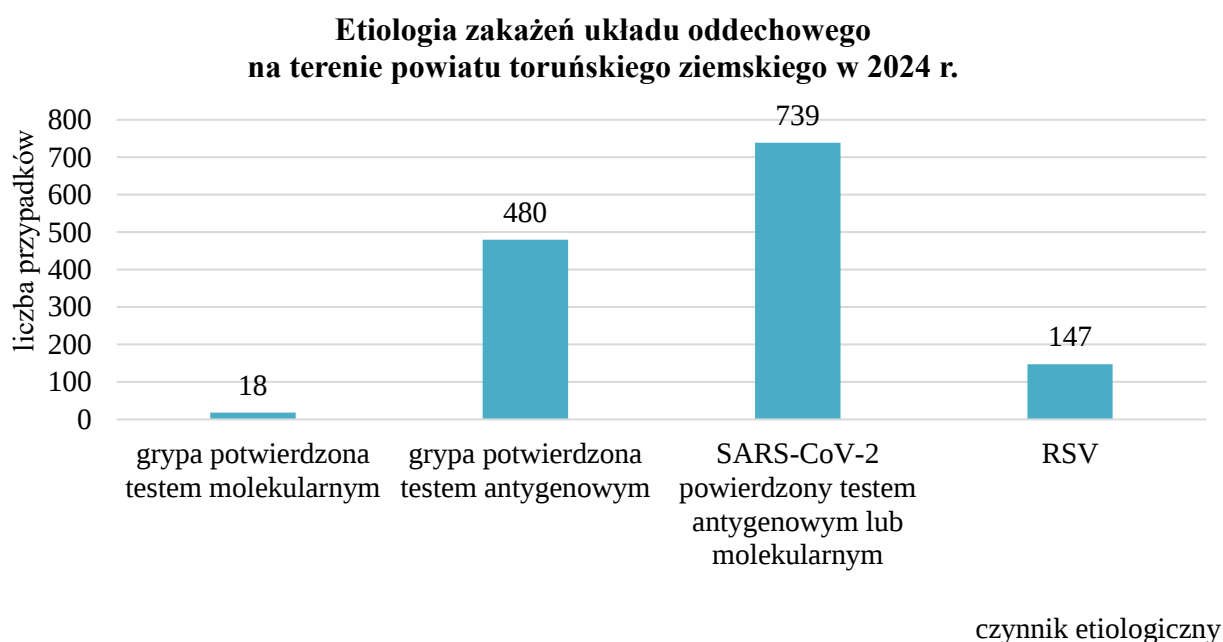

Kleszczowe zapalenie mózgu jest wirusową chorobą wywołaną przez flawiwirusy. Kleszczowe zapalenie mózgu ma najczęściej dwufazowy przebieg. Charakterystycznymi objawami dla fazy pierwszej jest gorączka, ból mięśni, oraz inne objawy przypominające grypę. W fazie drugiej tzw. neurologicznej dochodzi do zajęcia struktur centralnego układu nerwowego (opon mózgowo-rdzeniowych, mózgu, rdzenia kręgowego). W fazie tej pojawia się gorączka, silnym ból głowy oraz objawy neurologiczne (sztywność karku, napady padaczkowe, porażenia, zaburzenia równowagi i świadomości). W 2024 r., podobnie jak w roku poprzednim, przypadków kleszczowego zapalenia mózgu nie zgłaszano.

Zakażenia dróg oddechowych

Infekcje dróg oddechowych należą do najczęściej występujących chorób zakaźnych. W 2023 r. zmianie uległ sposób rejestracji przez Państwową Inspekcję Sanitarną zakażeń dróg oddechowych wywołanych przez biologiczne czynniki chorobotwórcze. Na potrzeby nadzoru podmioty lecznicze mają obowiązek zgłaszać zachorowania na: **grypę** (potwierdzoną testem molekularnym lub antygenowym), **COVID-19** (SARS-CoV-2) i **RSV** (*Respiratory Syncytial Virus*).

W 2024 r. zgłoszono 18 przypadków grypy potwierdzonej testem molekularnym, 480 przypadków grypy potwierdzonej wynikiem testu antygenowego, 739 przypadków zakażeń wirusem SARS-CoV-2 oraz 147 przypadków RSV. Z powodu zachorowania hospitalizowano 76 osób. Pozostałe leczono w warunkach ambulatoryjnych.

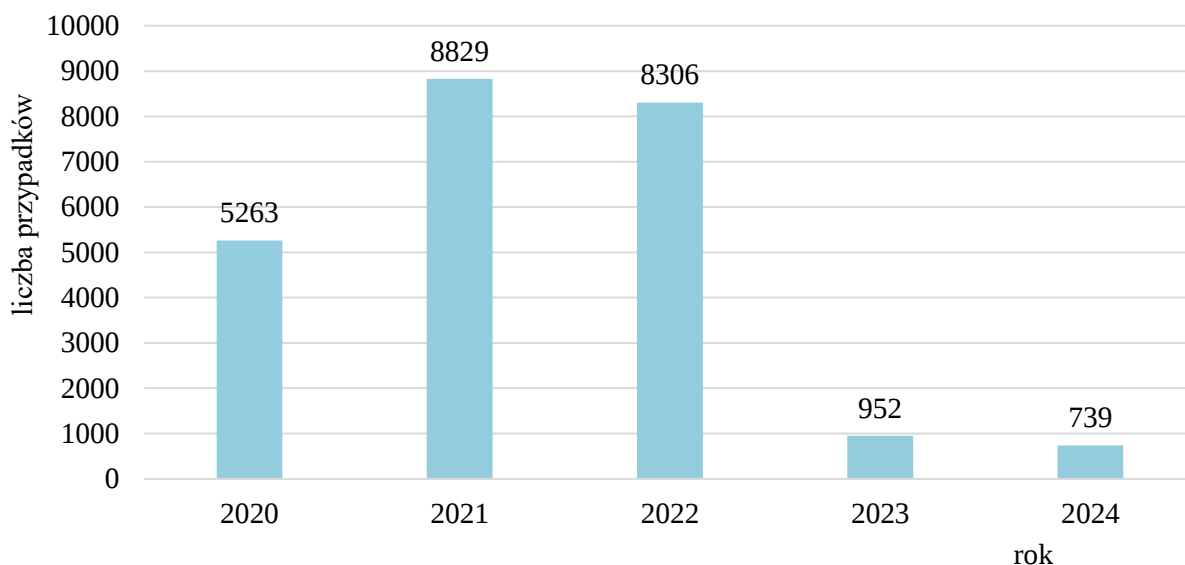

W 2024 r. wykonano mniej testów genetycznych w kierunku zakażenia wirusem grypy niż w roku poprzednim (w 2024 r. – 18 przypadków; w 2023 r. – 61 przypadków). Natomiast znacząco wzrosła liczba zachorowań na grypę potwierdzonych przy pomocy testów antygenowych (w 2024 – 480 przypadków; w 2023 r. – 185 przypadków). Sumarycznie w 2024 r. zgłoszono 498 zachorowań na grypę wśród mieszkańców powiatu toruńskiego ziemskiego, tj. o 252 przypadki więcej niż w 2023 r.

W odniesieniu do lat poprzednich odnotowano dalszy spadek liczby zakażeń wywołanych przez wirus SARS-CoV-2 (w 2024 r. – 739 przypadków; w 2023 r. – 952 przypadki; w 2022 r. – 8306 przypadków).

W 2024 r., podobnie jak w roku poprzednim, zgłoszono 3 ogniska zakażeń wirusem SARS-CoV-2. Wszystkie ogniska wystąpiły w placówkach opieki zdrowotnej. Zakażeniu uległo łącznie 10 osób.

Zakażenia SARS-CoV-2 w latach 2020-2024 na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego.

Neuroinfekcje

Zakażenie ośrodkowego układu nerwowego (OUN) stanowi bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia. Najczęściej występującą postacią zakażeń OUN jest **zapalenie mózgu** oraz **zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych (ZOMR)**. Infekcje OUN mogą być wywołane przez bakterie, wirusy, grzyby lub pasożyty. W 2024 r. zachorowały 4 osoby (w 2023 r. – 7). Zgłoszono:

- 2 przypadki zapalenia mózgu innego i nieokreślonego,
- 1 przypadek zapalenia opon mózgowych innego i nieokreślonego,
- 1 przypadek zapalenia mózgu innego i nieokreślonego oraz wirusowego zapalenia opon mózgowych.

Zachorowali: 3-letnia dziewczynka, 2 chłopców w wieku 7 i 14 lat oraz mężczyzna w wieku 77 lat. Wszyscy chorzy byli hospitalizowani. Rozpoznanie potwierdzono na podstawie objawów klinicznych, ogólnego badania płynu mózgowo-rdzeniowego oraz diagnostycznych testów w kierunku najczęstszych czynników etiologicznych zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych (posiew, badania metoda PCR, testy lateksowe).

Choroby inwazyjne

a) Choroby wywołane przez *Streptococcus pyogenes*

Od wielu lat dominującą postacią kliniczną inwazyjnego zachorowania wywołanego przez *Streptococcus pyogenes* jest **róża** – choroba skóry przebiegająca z ostrym stanem zapalnym skóry i tkanki podskórnej. Zgłoszono o 160% więcej przypadków zachorowań na różę, niż w roku poprzednim (w 2024 r. – 26 przypadków; w 2023 r. – 10 przypadków). Częściej chorowali mężczyźni (16 przypadków; 61,5%) niż kobiety (10 przypadków; 38,5%). Wszystkie zachorowania dotyczyły osób dorosłych zamieszkałych na wsi. Najwięcej przypadków odnotowano w grupie osób powyżej 60 roku życia (14 przypadków; 53,8%). Hospitalizowano 19 osób. Leczenie ambulatoryjne wdrożono w 7 przypadkach. Choroba zgłaszana jest na podstawie objawów klinicznych.

W 2024 r. odnotowano 6 przypadków **posocznicy wywołanej przez *Streptococcus pyogenes*** (w 2023 r. – 4). Zachorowało 10-miesięczne niemowlę, 2 kobiety w wieku 43 i 66 lat oraz 3 mężczyzn w wieku 59, 76 i 88 lat. W Chełmży zachorowała 1 osoba, na wsi 5 osób. Chorych leczono w warunkach szpitalnych.

System nadzoru epidemiologicznego obejmuje również rejestrację nieinwazyjnego zakażenia *Streptococcus pyogenes* – **płonicę (szkarlatynę)**. Zaobserwowano znaczący wzrost liczby zachorowań (w 2024 r. – 142 przypadki; w 2023 r. – 98 przypadków). Częściej chorowali chłopcy/mężczyźni (75 przypadków; 52,8%) niż dziewczęta/kobiety (67 przypadków, 47,2%). W Chełmży zachorowało 9 osób, pozostałe przypadki zachorowań wystąpiły na wsi. Wśród dzieci do 14 roku życia odnotowano 137 przypadków (96,5%). Z powodu zakażenia hospitalizowano 5 osób.

b) Choroby wywołane przez *Streptococcus pneumoniae*

Streptococcus pneumoniae (dwoinka zapalenia płuc, pneumokok) jest chorobotwórczym drobnoustrojem wywołującym inwazyjną chorobę pneumokokową. Najczęściej rejestrowaną postacią kliniczną inwazyjnej choroby pneumokokowej jest **posocznica i zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych**. Skuteczną metodą zapobiegania inwazyjnej chorobie pneumokokowej są szczepienia ochronne.

W 2024 r. zgłoszono 8 przypadków inwazyjnej choroby pneumokokowej (w 2023 r. – 11); u 4 osób rozpoznano zapalenie płuc, u 3 osób rozpoznano posocznice, a u 1 osoby posocznice i zapalenie opon mózgowych/mózgu. Zachorowały 4 kobiety oraz 4 mężczyzn. Wszystkie przypadki dotyczyły osób dorosłych (powyżej 25 roku życia) zamieszkałych na wsi. Wszyscy chorzy wymagali leczenia szpitalnego.

c) Choroby wywołane przez *Haemophilus influenzae*

Zakażenie bakterią *Haemophilus influenzae* szerzy się drogą kropelkową lub przez bezpośredni kontakt z wydzieliną dróg oddechowych chorego.

W 2024 r. zgłoszono 1 przypadek zapalenia płuc wywołanego przez *Haemophilus influenzae* (w 2023 r. zachorowań nie zgłaszano). Chorobę zdiagnozowano u 2-letniego chłopca, mieszkańca wsi. Chorego leczono w warunkach szpitalnych.

Pokasania przez zwierzęta oraz inne narażenia na zachorowania na wściekliznę

Łączna liczba pokąsań przez zwierzęta w 2024 r. wyniosła 176 przypadków, tj. o 15,8% przypadków więcej niż w 2023 r. (152 przypadki). Podobnie jak w poprzednich latach najczęstsze były pokasania przez psy (125) oraz koty (42). Ponadto w 2024 r. odnotowano pokasania przez: szczura dzikiego (3), szczura hodowlanego (1), mysz (1), lisa (1), konia (1), jeża (1) oraz koszatniczkę (1).

W ramach współpracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej z Inspekcją Weterynaryjną Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu przekazał Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii w Toruniu dane 132 właścicieli zwierząt, które pokąsały inne osoby celem przeprowadzenia obserwacji weterynaryjnej wykluczającej wściekliznę. W trakcie obserwacji u żadnego ze zwierząt nie potwierdzono wścieklizny.

Z powodu braku możliwości prowadzenia obserwacji weterynaryjnej szczepienia przeciwko wściekliznie przeprowadzono u 44 osób (25% ogółu pokąsanych). W 2023 r. ponarażeniowo zaszczepiono 41 osób pokąsanych (27%).

Choroby rzadkie

Nadal realnym zagrożeniem dla zdrowia publicznego są zakażenia wywołane przez pałeczki *Legionella pneumophila*. Zakażenie tą bakterią może przebiegać łagodnie, podobnie do grypy lub powodować ciężkie zapalenie płuc zwane chorobą legionistów. *Legionella* bytuje w naturalnych lub sztucznych zbiornikach wodnych (basen), w wodnych systemach chłodzących i systemach nawilżania powietrza. Do zakażenia dochodzi w wyniku wdychania areozolu wodnego skażonego pałeczkami *Legionella*.

W 2024 r. w powiecie toruńskim ziemskim wystąpił **1 przypadek gorączki Pontiac**; zachorował 45-letni mężczyzna zamieszkały na wsi. Zachorowanie potwierdzono na podstawie obecności w krwi przeciwciał IgM. Zgłoszono też 1 przypadek zachorowania na **chorobę Creutzfeldta-Jakoba**; zachorowała 78-letnia kobieta, zamieszkała na wsi. Zachorowanie potwierdzono na podstawie obecności w płynie mózgowo-rdzeniowym białka 14-3-3 oraz wyniku badania EEG.

Wykonawstwo szczepień ochronnych

a) Stan uodpornienia dzieci do 2 roku życia

Szczepieniom przeciw gruźlicy podlegało 477 noworodków, zaszczepiono 472 dzieci (99%). Stan uodpornienia niemowląt w pierwszym roku życia przeciw wzv typu B wyniósł 88,7% (423 dzieci). Z rocznika 2023 przeciwko rotawirusom uodporniono 545 dzieci (92,2%), natomiast z rocznika 2024 zaszczepiono 310 dzieci (65%).

Od 2 miesiąca życia do 2 roku życia dzieci podlegają obowiązkowym cyklom szczepień przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi, poliomyelitis, Haemophilus influenzae typ b oraz zakażeniom Streptococcus pneumoniae.

W drugim roku życia dzieci zostały uodpornione przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi w 98,1% (580 dzieci), przeciw Haemophilus influenzae typu b i poliomyelitis w 97,8% (578 dzieci) oraz przeciw zakażeniom Streptococcus pneumoniae w 98,8% (584 dzieci).

Uodpornienie przeciw odrze, śwince, różyczce uzyskało 477 dzieci (80,7%).

Realizacja obowiązkowych szczepień ochronnych u dzieci do 2 roku życia w powiecie toruńskim ziemskim w latach 2020 – 2024.

Rodzaj szczepienia	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
	% zaszczepionych	% zaszczepionych	% zaszczepionych	% zaszczepionych	% zaszczepionych
BCG	98,9	97,4	98,9	98,1	99
WZW typu B	86,1	85,1	87,7	88,6	88,7
Zakażenia rotawirusowe	0	52,7	61,3	66,1	65
Błonica, tężec, krztusiec	97,7	96,9	97	97,6	98,1
Poliomyelitis	97,7	97,1	97	97,6	97,8
Haemophilus influenzae typu b	97,7	97,1	97	97,6	97,8
Streptococcus pneumoniae	97,1	97,9	97,5	98,1	98,8
MMR – odra, świnka, różyczka	82,6	77	76,7	80,3	80,7

b) Stan uodpornienia dzieci i młodzieży w wieku szkolnym

Pierwszej dawce szczepienia przypominającego przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis w 2024 r. podlegało 943 dzieci w 6. roku życia; stan uodpornienia wyniósł 72,5% (684 dzieci).

Szczepienie przypominające przeciwko odrze, śwince i różyczce otrzymało 692 dzieci (73,4%). Drugiej dawce szczepienia przypominającego przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi podlega młodzież w 14 roku życia (979 osoby); zaszczepiono 796 osób (81,3%).

Trzeciej dawce szczepienia przypominającego podlega młodzież w 19 roku życia (947 osób), zaszczepiono 689 osób (72,8%).

**Realizacja obowiązkowych szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży szkolnej
w powiecie toruńskim ziemskim w latach 2020 – 2024.**

Rodzaj szczepienia	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
	% zaszczepionych	% zaszczepionych	% zaszczepionych	% zaszczepionych	% zaszczepionych
blonica, tężec, krztusiec w 6 r. ż.	78,9	70,7	64,9	72,2	72,5
poliomyelitis w 6 r. ż.	78,9	70,7	64,9	72,4	72,5
MMR – odra, świnka, różyczka w 6 r. ż.	77,4	70,5	65,1	72,2	73,4
dTap – blonica, tężec, krztusiec w 14 r. ż.	81,3	68,6	77,4	84,1	81,3
Td – tężec, blonica w 19 r. ż.	72,6	65,3	67,5	73	72,8

Szczepienie przeciw ospie wietrznej w ramach szczepień obowiązkowych przeprowadzono u 100 dzieci narażonych. Szczepienie przeciw tężcowi po narażeniu przeprowadzono u 778 osób.

Lekarze prowadzący działalność leczniczą zgłosili **17 niepożądanych odczynów poszczepiennych**, w tym 16 łagodnych i 1 o charakterze poważnym.

Z placówek ochrony zdrowia zgłoszono **306 osób uchylających się od obowiązku szczepień**, w tym 9 osób narażonych na zakażenie wścieklizną oraz 1 osobę szczególnie narażoną na zakażenie w wyniku styczności z osobą zakażoną wzw typu B, podlegające obowiązkowi szczepień. Ogółem nie zaszczepiono zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych 319 osób. Wystawiono 115 upomnień dotyczących wezwań do wykonania obowiązku szczepień, 128 tytułów wykonawczych, 26 postanowień dotyczących zarzutów w sprawie egzekucji administracyjnej oraz prowadzono działania edukacyjne.

Wnioski

1. W 2024 r. odnotowano znaczący wzrost w porównaniu do roku poprzedniego liczby zachorowań na krztusiec, zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe wywołane przez biologiczne czynniki chorobotwórcze, inwazyjne zakażenia wywołane przez *Streptococcus pyogenes*, płonice, boreliozę oraz grypę.
2. W 2024 r. zgłoszono podobną jak w roku poprzednim liczbę zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B i wirusowe zapalenie wątroby typu C.
3. W 2024 r. zgłaszano pojedyncze zachorowania na nagminne zakażenia przyusznic, neuroinfekcje, choroby przenoszone drogą płciową, nowowykryte zakażenia wirusem HIV oraz inwazyjne zakażenia wywołane przez *Haemophilus influenzae*.
4. W 2024 r. zgłoszono mniej niż w roku poprzednim przypadków ospy wietrznej, gruźlicy oraz zakażeń układu oddechowego wywołanych przez wirus SARS-CoV-2.
5. W 2024 r. zgłoszono 2 zachorowania na choroby rzadkie; rozpoznano gorączkę Pontiac oraz chorobę Creutzfeldta-Jakoba.
6. Powszechny program szczepień przeciw HPV realizujący założenia i cele Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030 znacząco przyczyni się do zmniejszenia liczby zachorowań na raka szyjki macicy i inne choroby nowotworowe.
7. Podobnie jak w roku poprzednim utrzymuje się tendencja wzrostowa liczby rodziców uchylających się od obowiązku szczepień swoich dzieci, czego konsekwencją może być nawrót epidemii chorób zakaźnych. W 2024 r. nie zaszczepiono zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych 319 osób (w 2023 r. – 204).

ZAKRES DZIAŁALNOŚCI SEKCJI HIGIENY ŚRODOWISKA

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Mieszkańcy powiatu toruńskiego ziemskiego zaopatrywani są w wodę pochodzącą z 14 wodociągów publicznych. Dodatkowo mieszkańcy 5 gmin (Lubicz, Łysomice, Obrowo, Wielka Nieszawka i Zławieś Wielka) oprócz wody z wodociągów gminnych mogą korzystać z wody dostarczanej z wodociągu Toruń, produkowanej przez Toruńskie Wodociągi Sp. z o. o.

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego znajdują się ponadto 2 indywidualne ujęcia wody, z których woda wykorzystywana jest w podmiotach działających na rynku spożywczym i prowadzących bazę noclegową. Podmioty wykorzystujące wodę z ujęć indywidualnych dostarczały wodę przydatną do spożycia przez ludzi, odpowiadającą wymaganiom obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294).

W pojedynczych próbkach wody pobranych z wodociągów publicznych występowały przekroczenia wskaźników fizykochemicznych lub bakteriologicznych.

Ze względu na jakość wody w 2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu wydał łącznie 10 decyzji administracyjnych, w tym:

- 2 decyzje stwierdzające brak przydatności wody do spożycia w zakresie bakteriologicznym: z Wodociągu Osówka (gm. Czernikowo) i Wodociągu Dziemiony (gm. Chełmża);
- 8 decyzji stwierdzających warunkową przydatność wody do spożycia ze względu na skład bakteriologiczny lub fizykochemiczny, spośród których:
 - 3 decyzje zostały wykonane: Wodociąg Warszawice (gm. Łubianka), Wodociąg Agrofood (gm. Lubicz), Wodociąg Dziemiony (gm. Chełmża),
 - 5 decyzji nadal obowiązuje: Wodociąg Chełmża, Wodociąg Smolno (gm. Zławieś Wielka), Wodociąg Siemón (gm. Zławieś Wielka), Wodociąg Zławieś Mała (gm. Zławieś Wielka), Wodociąg Dziemiony (gm. Chełmża).

W 2024 r. została wykonana decyzja Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu z 2022 r., dotycząca warunkowej przydatności wody do spożycia przez ludzi ze względu na ponadnormatywne stężenie jonu amonu występujące w Stacji Uzdatniania Wody Wodociągu Siemón (gm. Zławieś Wielka).

Wybudowano nową Stację Uzdatniania Wody w Przecznie (Wodociąg Warszawice, gm. Łubianka) oraz rozpoczęto modernizację stacji uzdatniania wody w Chełmży oraz w Złejwsi Małej (gm. Zławieś Wielka), polegające na całościowej wymianie urządzeń uzdatniania.

W 2024 r. po przeprowadzonych działaniach naprawczych wszystkie wodociągi funkcjonujące na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego dostarczały mieszkańcom wodę przydatną do spożycia, spełniającą wymagania obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia.

Na bezpieczne dla zdrowia zaopatrzenie w wodę mieszkańców powiatu toruńskiego ziemskiego miała wpływ dobra współpraca producentów wody z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Toruniu.

W 2024 r. wszyscy producenci wody (z wyjątkiem jednego wodociągu) prawidłowo prowadzili wewnętrzny monitoring jakości wody, zgodnie z harmonogramem badań, ustalonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Toruniu.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 757 ze zm.) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu prowadzi bieżący nadzór sanitarny nad jakością wody do spożycia z wodociągów i ujęć na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego, pobierając do badań próbki wody oraz weryfikując wywiązywanie się producentów wody z realizacji badań jakości wody zgodnie z ustalonym harmonogramem kontroli wewnętrznej oraz terminowego przekazywania sprawozdań z badań jakości wody.

Na podstawie monitoringu jakości wody do spożycia, prowadzonego przez producentów wody oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu, należy stwierdzić, że woda dostarczana mieszkańcom powiatu toruńskiego ziemskiego jest bezpieczna dla zdrowia ludzkiego, wolna od mikroorganizmów chorobotwórczych oraz substancji chemicznych w ilościach zagrażających zdrowiu.

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej.

W 2024 r. stan sanitarno-higieniczny obiektów użyteczności publicznej na podstawie przeprowadzonych kontroli można ocenić jako dobry.

Skontrolowano 53 obiekty użyteczności publicznej (domy pomocy społecznej, placówki zapewniające całodobową opiekę, zakłady branży beauty, obiekty świadczące usługi hotelarskie, obiekty sportowe, gospodarstwa agroturystyczne, tereny rekreacyjne oraz ustępy publiczne).

W związku ze stwierdzeniem w 1 zakładzie kosmetycznym nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego wydano decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności dotyczącą zakazu świadczenia usług. Ponadto właściciela zakładu ukarano grzywną w drodze mandatu karnego.

W związku z tym, że największe potencjalne zagrożenie zdrowotne związane jest z wykonywaniem zabiegów naruszających ciągłość tkanek, pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w czasie kontroli zwracają szczególną uwagę na postępowanie związane z dezynfekcją i sterylizacją narzędzi kosmetycznych oraz fryzjerskich.

W zakładach usługowych, w których przy wykonywaniu zabiegów dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek, opracowane są i wdrożone procedury zapewniające ochronę zarówno korzystających z usług, jak również samego personelu przed zakażeniami chorobami zakaźnymi.

W skontrolowanych w 2024 r. zakładach sterylizacja narzędzi prowadzona jest przy użyciu autoklawów, w miejscu prowadzonych usług, a proces sterylizacji podlega regularnej kontroli.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej prowadzą wzmożony nadzór nad solariami, na podstawie przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium z dnia 15 września 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 2111). Kontrole obejmują m. in. zagadnienia takie jak: obowiązek całkowitego zakazu promocji i reklamy usług w zakresie udostępniania solarium, zakaz udostępniania solarium osobom nieletnim, obowiązek prawidłowego oznakowania dot. zakazu korzystania z solarium przez osoby niepełnoletnie oraz negatywnych skutków korzystania z solarium, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie umieszczania informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz treści informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium z dnia 18 stycznia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 275).

Przeprowadzone w 2024 r. kontrole wykazały, że wszystkie podmioty prowadzące ww. działalność spełniają nałożone przepisami prawnymi wymagania.

Pozytywnie należy ocenić przestrzeganie w obiektach użyteczności publicznej przepisów w zakresie ochrony zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, co również jest przedmiotem kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Pływalnie

Na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego, podobnie jak w latach ubiegłych, funkcjonowały 2 pływalnie kryte: pływalnia Ośrodka Sportu i Turystyki w Chełmży oraz pływalnia Centrum Sportu i Rekreacji OLENDER w Wielkiej Nieszawce. Stan sanitarno-techniczny pływalni nie budził zastrzeżeń.

Z krytych pływalni w 2024 r. **pobrano** do badań **299 prób**, w tym **282 próby** przez zarządzających pływalniami w ramach kontroli wewnętrznej oraz **17 prób** w ramach nadzoru sanitarnego prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu.

Przekroczenia oznaczanych parametrów w wodzie do kąpeli miały miejsce w **7 próbach** (ok. 2% wszystkich zbadanych prób):

- obecność bakterii *Pseudomonas aeruginosa* – w 1 próbie wody w niecce (0,3% wszystkich zbadanych prób);
- obecność bakterii *Legionella sp.* – w 2 próbach wody z natrysków (0,7% wszystkich zbadanych prób);
- chloroform – w 4 próbach (1% wszystkich zbadanych prób).

Jakość wody w krytych pływalniach zlokalizowanych na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego w 2024 r. roku okresowo nie odpowiadała wymaganiom ze względu na jakość mikrobiologiczną oraz na występujące przekroczenia dopuszczalnego stężenia chloroformu. W wyniku podjętych przez zarządzających pływalniami działań naprawczych uzyskano poprawę jakości wody w zakresie mikrobiologicznym oraz fizyko-chemicznym.

Kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli

Na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego w 2024 r. funkcjonowały, podobnie jak w roku poprzednim, 3 kąpieliska:

- na Jeziorze Kamionkowskim w Kamionkach Małych (gm. Łysomice),
- na Jeziorze Chełmżyńskim w Chełmży przy ul. Łaziennej,
- na Jeziorze Józefowo w Józefowie (gm. Lubicz).

Organizatorzy kąpielisk sporządzili prawidłowo harmonogramy badań wody do kąpeli i regularnie prowadzili badania wody. Jakość wody w kąpieliskach przed rozpoczęciem oraz w czasie trwania sezonu letniego spełniała wymagania dla wody przeznaczonej do kąpeli. Nie stwierdzono również występowania zakwitów sinic oraz innych zanieczyszczeń wody.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu wydał ogółem 12 bieżących ocen jakości wody do kąpeli, w których stwierdził przydatność wody do kąpeli. Na zakończenie sezonu Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu wydał pozytywne oceny sezonowe jakości wody w kąpieliskach oraz klasyfikację jakości wody z której wynikało, że wodę w kąpieliskach w **Kamionkach Małych** i w **Chełmży** należy **zaklasyfikować** jako **doskonałą**, a w kąpielisku w **Józefowie** jako **dobrą**.

Nadal na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego w sezonie letnim organizowana jest zbyt mała liczba kąpielisk. W 2024 r. nie funkcjonowało też żadne miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą

W 2024 r. na terenie powiatu toruńskiego przeprowadzono kontrole stanu sanitarnego w 24 obiektach ochrony zdrowia, spośród 68 ujętych w ewidencji.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano łącznie 11 decyzji administracyjnych oraz nałożono 2 mandaty karne. 2 decyzje administracyjne wydano ponadto w związku ze stwierdzeniem przekroczeń parametru *Legionella sp.* w dwóch placówkach całodobowych.

Utrzymaniem czystości w większości obiektów zajmował się zatrudniony przez podmioty personel. Zaopatrzenie w środki czystości i dezynfekcyjne było wystarczające. Czystość bieżąca w skontrolowanych obiektach nie budziła zastrzeżeń, z wyjątkiem 2 przychodni i 2 gabinetów stomatologicznych.

Postępowanie z odpadami w skontrolowanych w 2024 r. placówkach było prawidłowe. Odpady na stanowiskach pracy zbierane były selektywnie. Stosowane były prawidłowe kolory i oznakowanie worków/pojemników na odpady. Odpady medyczne przechowywane były w prawidłowych warunkach. Placówki zapewniały odbiór odpadów medycznych przez odpowiednie firmy.

Zlokalizowane w powiecie toruńskim ziemskim podmioty lecznicze posiadały zorganizowane odpowiednie miejsca do składowania bielizny czystej i brudnej (głównie fartuchów). Usługi pralnicze dla obiektów świadczyły pralnie zewnętrzne; ponadto odzież służbowa prana była także we własnym zakresie.

W 2024 r. skontrolowano szpital zlokalizowany na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego. W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości związane z przechowywaniem endoskopów oraz z organizacją szatni personelu; wydano decyzję administracyjną.

Nieprawidłowości stwierdzono w 3 spośród skontrolowanych w 2024 r. przychodni; wydano decyzje administracyjne oraz nałożono 1 mandat karny.

W pierwszej z przychodni odnotowano nieprawidłowości w zakresie niewłaściwej organizacji pomieszczeń rehabilitacji leczniczej, braku wyposażenia tych pomieszczeń w stanowiska higieny rąk, nieodpowiedniego stanu sanitarno-higienicznego niektórych powierzchni oraz braku zapewnienia środków ochrony indywidualnej przy urządzeniu chłodniczym na odpady medyczne. W drugiej przychodni stwierdzono niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny podłogi (ubytki powierzchni), a w jej części rehabilitacyjnej – niepełne dostosowanie toalety dla niepełnosprawnych oraz brak stanowiska higieny rąk w jednej z sal rehabilitacji. W trzeciej przychodni kontrola wykazała nieprawidłowości w zakresie organizacji ciągu sterylizacji narzędzi oraz brak zlewu z baterią w pomieszczeniu porządkowym. Odnotowano ponadto brak odpowiednich oznakowań pakietów z narzędziami po sterylizacji, a w przypadku części pakietów przekroczenie terminów ważności, osobę odpowiedzialną ukarano mandatem karnym w wysokości 300 zł.

W 2024 r. w grupie obiektów „zakłady rehabilitacji leczniczej” nieprawidłowość stwierdzono w jednym z nich. Dotyczyła ona braku wyodrębnienia pomieszczenia kinezyterapii i została szybko usunięta – podmiot zrezygnował z prowadzenia świadczeń z zakresu kinezyterapii. W trakcie realizacji wciąż pozostają nakazy ujęte w decyzji z 2022 r., dotyczące nieprawidłowości występujących w zakładzie rehabilitacji zlokalizowanym w Rzęczkowie.

Ze względu na nieprawidłowości stwierdzone w 5 gabinetach stomatologicznych, nakazano ich właścicielom wykonanie obowiązków dotyczących:

- prawidłowego zorganizowania ciągu technologicznego sterylizacji narzędzi;
- przeprowadzania testów biologicznych skuteczności sterylizacji;
- zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń (ścian, podłóg, listew przypodłogowych) oraz wyposażenia i sprzętu;
- zapewnienia stanowiska mycia i dezynfekcji rąk we wskazanym pomieszczeniu;
- zapewnienia pomieszczenia porządkowego lub miejsca do przechowywania środków czystości oraz preparatów myjąco dezynfekcyjnych;
- wyposażenia w preparaty do dezynfekcji rąk/powierzchni w terminie ważności;
- zapewnienia dopływu ciepłej wody przy stanowisku do mycia rąk, przy zlewie do mycia narzędzi wielorazowego użycia oraz przy zlewie służącym do celów porządkowych.

W związku ze stwierdzeniem w 1 gabinecie stomatologicznym złego stanu sanitarno-higienicznego powierzchni ścian, podłóg oraz wyposażenia, osobę odpowiedzialną ukarano mandatem karnym w wysokości 300 zł.

Skażenie sieci wewnętrznej instalacji wody ciepłej bakterią *Legionella* sp.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294) nakłada na właścicieli lub zarządców budynków, w których prowadzona jest działalność lecznicza w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, w budynkach zamieszkania zbiorowego oraz w budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny, obowiązek kontroli jakości wody w zakresie skażenia sieci wewnętrznej bakterią *Legionella* sp.

Zgodnie z ww. rozporządzeniem ciepła woda użytkowa powinna odpowiadać wymaganiom wody przeznaczonej do spożycia oraz spełniać wymagania mikrobiologiczne, jakim powinna odpowiadać woda ciepła tj. wartość parametryczna liczby bakterii *Legionella* sp. w próbce wody nie może przekraczać 100jtk/100ml. Postępowanie w przypadku stwierdzenia ponadnormatywnej liczby bakterii uzależnione jest od stopnia skażenia sieci instalacji wewnętrznej wody ciepłej, co również określa ww. rozporządzenie.

W 2024 r. zostały pobrane próbki wody do badań w kierunku *Legionella* sp. z punktów wewnętrznej instalacji wodociągowej w 2 obiektach ochrony zdrowia na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego – w Szpitalu Powiatowym Sp. z o. o. w Chełmży oraz w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym w Browinie. We wszystkich 3 badanych próbkach pobranych w szpitalu oraz w 1 próbce pobranej w zakładzie opiekuńczo-leczniczym stwierdzono obecność bakterii *Legionella* sp. w liczbie wskazującej na skażenie średnie. W związku ze stwierdzonymi przekroczeniami parametru *Legionella* sp. w tych obiektach, wydano decyzje nakazujące doprowadzenie jakości wody ciepłej do zgodnej z wymaganiami określonymi w przepisach. Ze względu na utrzymujące się skażenie bakterią w obu placówkach, powyższe decyzje administracyjne pozostają w trakcie realizacji.

W domach pomocy społecznej oraz placówkach zapewniających całodobową opiekę prowadzone są badania jakości wody w kierunku skażenia sieci wewnętrznej instalacji wody ciepłej bakterią *Legionella* sp. jeden raz w roku, zgodnie z przedstawionym Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Toruniu harmonogramem.

W 2024 r. we wszystkich placówkach przeprowadzono badania we wskazanym zakresie.

W związku ze stwierdzeniem ponadnormatywnej liczby bakterii *Legionella* sp. w próbkach wody pobranych z jednego z domów pomocy społecznej wydano decyzję nakazującą natychmiastowe wyłączenie z użytkowania natrysków oraz doprowadzenie jakości wody w zakresie bakterii *Legionella* sp. do zgodniej z obowiązującymi przepisami. W wyniku prowadzonych działań naprawczych uzyskano jakość wody zgodną z obowiązującymi przepisami prawnymi.

Wnioski:

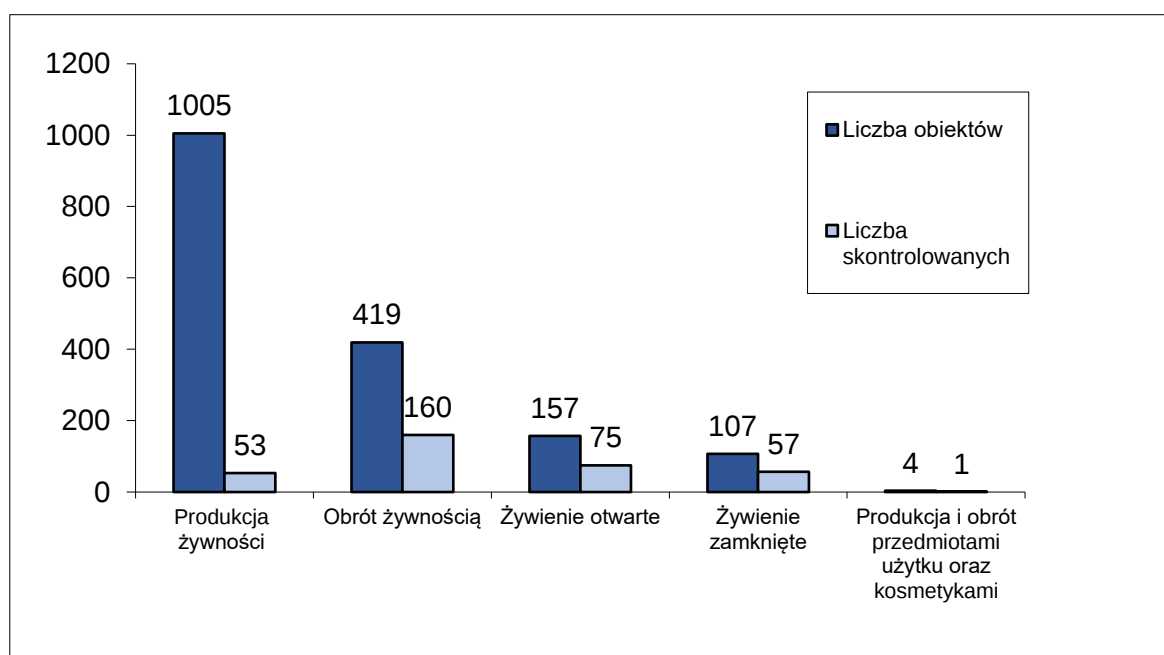
1. Na podstawie monitoringu jakości wody do spożycia, prowadzonego przez producentów wody w ramach kontroli wewnętrznej oraz nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu, należy stwierdzić, że woda dostarczana mieszkańcom powiatu toruńskiego ziemskiego w 2024 r. była bezpieczna dla zdrowia ludzkiego, wolna od mikroorganizmów chorobotwórczych oraz substancji chemicznych w ilościach zagrażających zdrowiu.
2. W 2024 r. stan sanitarno-higieniczny obiektów użyteczności publicznej nie budził większych zastrzeżeń, stwierdzane w czasie kontroli nieprawidłowości usuwane były w wyznaczonym terminie.
3. Jakość wody w kąpieliskach nie budziła zastrzeżeń w ciągu trwania całego sezonu. Nadal jednak na terenie powiatu toruńskiego funkcjonuje zbyt mała liczba kąpielisk.
4. Obiekty ochrony zdrowia na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego w 2024 r. należy ocenić pozytywnie.

ZAKRES DZIAŁALNOŚCI SEKCJI NADZORU NAD BEZPIECZEŃSTWEM ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA

Sekcja Nadzoru nad Bezpieczeństwem Żywności i Żywienia prowadzi nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi zakładów i wyposażenia, wymaganiami w zakresie przestrzegania zasad higieny w procesie produkcji i w obrocie środkami spożywczymi, dozwolonymi substancjami dodatkowymi (z wyłączeniem środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego) oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z tymi artykułami.

W ewidencji Sekcji Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia na koniec 2024 r. znajdowało się 3748 obiektów, w tym na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego – 1692 obiekty. W 2024 r. skontrolowano 274 zakłady branży żywieniowej w powiecie toruńskim ziemskim; przeprowadzono 346 kontroli.

Liczba obiektów na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego, w tym obiekty skontrolowane w 2024 r.

W ramach urzędowej kontroli żywności do badań pobrano 456 prób żywności i przedmiotów użytku – kwestionowano osiem prób, w tym:

- pięć prób lodów z automatu,
- jedną próbkę mleka,
- jedną próbę jaj,
- jedną próbę mąki.

Kwestionowane próby mąki oraz jaj zostały zgłoszone do systemu RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – Rapid Alert System for Food and Feed), służącego do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie będącymi członkami tego systemu.

Najwięcej nieprawidłowości stwierdzono w obiektach obrotu żywnością oraz w zakładach małej gastronomii.

Najczęściej występujące nieprawidłowości to:

- brak czystości pomieszczeń i sprzętu;
- brak higieny produkcji i sprzedaży;
- oferowanie produktów po terminie przydatności do spożycia,
- niezachowanie ciągłości łańcucha chłodniczego.

Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 32 mandaty karne na łączną kwotę 8350 zł

**Działalność kontrolno-represyjna w obiektach żywnościowo-żywnieniowych
w powiecie toruńskim ziemskim w 2024 r.**

Grupa obiektów	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba kontroli	Decyzje administracyjne	Mandaty (liczba/wartość w zł)
Produkcja żywności	1005	40	53	5	7 1900
Obrót żywnością	419	128	160	2	9 2050
Żywnienie otwarte	157	59	75	-	12 2950
Żywnienie zamknięte	107	46	57	-	4 1450
Produkcja i obrót przedmiotami użytku	4	1	1	-	-
Łącznie	1692	274	346	7	32 8350

Zakłady obrotu żywnością

W skład tej grupy obiektów wchodzi sklepy spożywcze, supermarkety, hurtownie spożywcze, kioski oraz ruchome punkty sprzedaży.

W 2024 r. przeprowadzono 160 kontroli w 128 obiektach z tej grupy; nałożono 9 mandatów karnych na łączną kwotę 2050 zł.

Najczęściej występujące nieprawidłowości to:

- brak higieny sprzedaży;
- niezachowanie ciągłości łańcucha chłodniczego
- oferowanie produktów po terminie przydatności do spożycia.

W 2024 r. do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu wpłynęły 3 interwencje, dotyczące sprzedaży produktów po terminie przydatności do spożycia oraz braku higieny sprzedaży; przeprowadzone kontrole potwierdziły zgłaszane nieprawidłowości w jednym przypadku.

Obiekty żywienia zbiorowego otwarte

W skład tej grupy obiektów wchodzi: restauracje, bary, kawiarnie, punkty małej gastronomii, pijalnie piwa.

W 2024 roku przeprowadzono 75 kontrole w 57 obiektach. Nieprawidłowości polegające na niewłaściwych warunków przechowywania i sprzedaży żywności oraz używaniu produktów po terminie przydatności do spożycia stwierdzono w 8 zakładach; nałożono 12 mandatów karnych na łączną kwotę 2950 zł.

Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte

W skład tej grupy obiektów wchodzi stołówki: szkolne, przedszkolne, w żłobkach oraz stołówki w zakładach pracy.

W 2024 roku przeprowadzono 57 kontroli w 46 obiektach; nieprawidłowości – niewłaściwe warunki przechowywania surowców, wyrobów gotowych – stwierdzono w 4 przypadkach.

Nałożono 4 mandaty karne na łączną kwotę 1450 zł.

Zakłady produkcji żywności

Jest to najliczniejsza grupa obiektów objętych nadzorem, w skład której wchodzi piekarnie (14), przetwórnice owocowo-warzywne (5), wytwórnie domowe (29), młyny (1), automaty do lodów (6), zakład produkcji kiełków, wytwórnia wody sodowej, wytwórnie koncentratów spożywczych (2), wytwórnia płatków śniadaniowych, cukrownia, wytwórnie lodów (2). Pozostałe obiekty to gospodarstwa rolne, które zajmują się głównie uprawą buraków cukrowych, zbóż, rzepaku oraz warzyw i owoców.

W 2024 r. skontrolowano 40 zakładów produkcji żywności. W 3 zakładach stwierdzono brak badań właścicielskich własnych wyrobów, brak wdrożonych i utrzymanych zasad GHP (Dobre Praktyki Higieniczne), HACCP (Analiza Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontrolnych), zły stan higieniczno-sanitarny pomieszczeń i sprzętu; wydano decyzje administracyjne zobowiązujące do poprawy stanu. W 7 zakładach stwierdzono nieprawidłowości takie jak brak higieny produkcji, stosowanie surowców po terminie przydatności do spożycia, niewłaściwe warunki przechowywania surowców i wyrobów gotowych; w związku z powyższym nałożono 7 mandatów karnych na łączną kwotę 1900 zł.

RASFF – System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach.

W ramach systemu RASFF otrzymano 68 zgłoszeń dotyczących środków spożywczych, suplementów diety oraz przedmiotów użytku.

W ramach postępowania wyjaśniającego sprawdzono 97 obiektów objętych nadzorem oraz firmy prywatne. W 61 zakładach wskazanych na listach odbiorców nie stwierdzono w obrocie kwestionowanych produktów, zostały one sprzedane klientom końcowym. W 36 zakładach stwierdzono w obrocie kwestionowane produkty, które zostały zwrócone do dostawcy lub zutylizowane.

Wnioski

1. Najwięcej nieprawidłowości stwierdza się w mniejszych obiektach obrotu żywnością oraz w obiektach żywienia zbiorowego otwartego. W tych grupach obiektów nałożono ogółem 21 mandatów karnych na łączną kwotę 5000 zł.
2. Należy dążyć do wzrostu świadomości przedsiębiorców w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej lub wprowadzanej do obrotu żywności.

ZAKRES DZIAŁALNOŚCI SEKCJI NADZORU NAD CHEMIKALIAM I ŚRODOWISKIEM PRACY

Nadzór nad środowiskiem pracy.

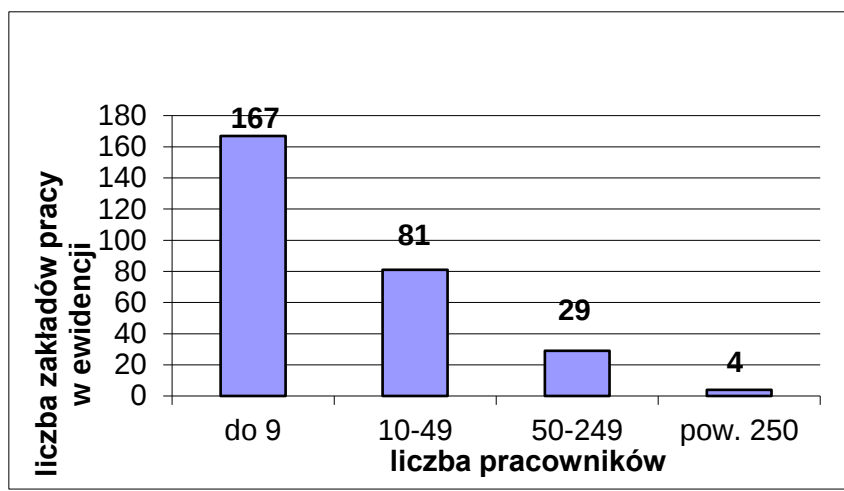
Zgodnie ustawą z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 416) Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w tym poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy. W myśl art. 4 ust. 1 pkt 5 cyt. ustawy do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w tym dotyczących warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

W ewidencji Sekcji na koniec 2024 r. ujętych było 880 zakładów (w 2023 r. – 854), w tym 281 zakładów na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego (w 2023 r. – 275). Dominujące pod względem liczby zakładów pracy branże (wg Polskiej Klasyfikacji Działalności) to, podobnie jak w latach poprzednich:

- naprawa pojazdów samochodowych (PKD 45) – 39 zakładów (13,87% spośród ogółu zewidencjonowanych zakładów),
- handel hurtowy (PKD 46) – 24 zakłady (8,54%),
- uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo (PKD 01) – 21 zakładów (7,47%).

Wśród zewidencjonowanych zakładów pracy od lat dominują firmy małe, zatrudniające do 9 pracowników (167 zakładów).

Strukturę zatrudnienia w zakładach funkcjonujących na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego przedstawia poniższy wykres:

Higiena pracy jest jednym z elementów bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w każdym zakładzie pracy; jej podstawowym celem jest wyznaczenie i usunięcie niekorzystnych dla zatrudnionych osób czynników, a także wypracowanie lepszych warunków pracy.

W 2023 r. skontrolowano w powiecie toruńskim ziemskim pod kątem warunków higieny pracy oraz zagrożeń zawodowych występujących na stanowiskach pracy 31 zakładów pracy zatrudniających łącznie 898 pracowników (w 2022 r. – 37 zakładów pracy zatrudniających 2.910 pracowników); przeprowadzono 31 kontroli sanitarnych (w 2022 r. – 43).

W 2024 r. wydano 6 decyzji administracyjnych nakazujących pracodawcom usunięcie w wyznaczonym terminie nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli warunków higieny pracy (w 2023 r. – 7) oraz 7 decyzji płatniczych, ustalających obowiązek uiszczenia opłaty za kontrole, w wyniku których stwierdzono nieprawidłowości (w 2023 r. – 6).

W 2024 r. na **ponadnormatywne stężenia i natężenia czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy** narażonych było 305 pracowników zatrudnionych w 21 zakładach pracy w powiecie toruńskim ziemskim (w 2023 r. – 405 osób w 31 zakładach):

- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN) hałasu dotyczyło 292 pracowników zatrudnionych w 19 zakładach (w 2023 r. – 397 osób w 28 zakładach);
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego stężenia (NDS) pyłu mąki dotyczyło 7 pracowników w 2 zakładach pracy (w 2023 r. – 7 osób w 2 zakładach);
- przekroczenie NDS substancji chemicznych dotyczyło 6 pracowników w 1 zakładzie pracy (w 2023 r. – 2 osoby w 1 zakładzie).

Na **szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne w środowisku pracy** narażonych było 233 pracowników zatrudnionych w 8 skontrolowanych pod tym kątem w 2024 r. zakładach pracy w powiecie toruńskim ziemskim (w 2023 r. – 86 osób w 4 zakładach).

W 2022 r. została opublikowana Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/431 zmieniająca dyrektywę 2004/37/WE w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagenów podczas pracy. Dyrektywa ta zmieniła zakres pierwotnej dyrektywy poprzez objęcie nią substancji reprotoksycznych. W dniu 28 lipca 2024 r. weszło w życie nowe rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy z dnia 26 lipca 2024 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1126).

- **Substancje rakotwórcze** – substancje lub mieszaniny powodujące powstanie raka lub zwiększające częstotliwość jego występowania.
- **Substancje mutagenne** – substancje, powodujące zwiększone występowanie mutacji w populacjach komórek lub organizmów. Mutacja oznacza trwałe zmiany ilości lub struktury materiału genetycznego w komórkach, które mogą być dziedziczne i mogą dotyczyć zarówno komórek somatycznych, jak i rozrodczych.
- **Substancje reprotoksyczne** – substancje działające szkodliwie na rozrodczość, co oznacza niekorzystny wpływ na funkcje rozrodcze i płodność u dorosłych mężczyzn i kobiet oraz na rozwój potomstwa w następstwie narażenia na substancję lub mieszaninę; jako działanie szkodliwe na rozrodczość uważa się również wpływ substancji/mieszanin na laktację lub oddziaływanie szkodliwe na dzieci karmione piersią.

Z uwagi na długi okres latencji nowotworów działania profilaktyczne są w tej kwestii niezwykle istotne; obejmują przede wszystkim egzekwowanie od pracodawców obowiązków określonych w obowiązujących przepisach prawnych, takich jak m. in. ograniczenie liczby osób ekspozowanych do niezbędnego minimum i poinformowanie ich o występujących zagrożeniach, zapewnienie odpowiednich środków ochrony indywidualnej i profilaktycznej opieki zdrowotnej, prawidłowe oznakowanie instalacji i pojemników, systematyczne przeprowadzanie badań i pomiarów w środowisku pracy.

W 2024 r. w ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym przeprowadzono 6 kontroli w 6 zakładach zlokalizowanych w powiecie toruńskim ziemskim, w których ekspozowanych były łącznie 69 osób (w 2023 r. – 5 kontroli w 5 zakładach; ekspozowanych 40 osób).

Polska jest pierwszym i jedynym krajem w Unii Europejskiej, która podjęła wyzwanie wycofania z użytkowania wyrobów zawierających azbest. Od 2009 r. realizowany jest „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, którego główne cele to:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

W ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” prowadzony jest nadzór na przygotowaniu pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas prac usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest.

Na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego podobnie jak w 2023 r. nie ma siedziby żadna firma zajmująca się usuwaniem / zabezpieczaniem / transportem wyrobów zawierających azbest.

W 2024 r. otrzymano 22 zgłoszenia (w 2023 r. – 17) dotyczące zamiaru przeprowadzenia na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego prac związanych z demontażem płyt azbestowo-cementowych falistych i płaskich (pokrycia dachowe) oraz transportu materiałów budowlanych zawierających azbest. Wszystkie zgłoszenia dokonane zostały przez firmy mające siedzibę poza nadzorowanym terenem.

W 2024 r. nie skontrolowano żadnego miejsca prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Zgłaszanie ww. prac w sposób „zbiorczy”, obejmujący od kilku do nawet kilkudziesięciu obiektów z podaniem planowanego ich zakończenia po upływie kilku miesięcy od daty zgłoszenia, praktycznie uniemożliwia przeprowadzenie czynności kontrolnych.

Nadzór nad chemikaliami.

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy także:

- kontrola przestrzegania przez producentów, importerów, osoby wprowadzające do obrotu, stosujące lub eksportujące substancje chemiczne, ich mieszaniny lub wyroby w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1816) obowiązków wynikających z tej ustawy oraz z rozporządzeń Wspólnot Europejskich w niej wymienionych;
- przestrzegania przez podmioty wprowadzające do obrotu prekursorzy kategorii 2 i 3 obowiązków wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.), rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 273/2004 z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie prekursorów narkotykowych oraz rozporządzenia (WE) Rady nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi;
- kontrola przestrzegania przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej;
- kontrola przestrzegania przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, dotyczących prowadzenia przez przedsiębiorców działalności w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowej substancji psychoaktywnej, w tym w postaci mieszaniny lub w wyrobie.

W 2023 r. pracownicy Sekcji w związku ze sprawowaniem nadzoru nad chemikaliami przeprowadzili w powiecie toruńskim ziemskim:

- 28 kontroli w ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami (w 2023 r. – 22);
- 14 kontroli w ramach nadzoru nad produktami biobójczymi (w 2023 r. – 3);
- 1 kontrolę w ramach nadzoru nad detergentami (w 2023 r. – 1).

Nadzór nad produktami kosmetycznymi

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy kontrola warunków zdrowotnych produkcji i obrotu produktami kosmetycznymi oraz nadzór nad przestrzeganiem przepisów dotyczących produktów kosmetycznych.

Obowiązujące w Polsce regulacje dotyczące produktów kosmetycznych zostały ujęte w dwóch zasadniczych aktach prawnych. Regulacją na poziomie unijnym, którą stosuje się bezpośrednio w polskim porządku prawnym, aby zapewnić funkcjonowanie rynku wewnętrznego i wysoki poziom ochrony zdrowia ludzi, jest rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczące produktów kosmetycznych – ustanawiające przepisy, które musi spełniać każdy produkt kosmetyczny udostępniany na rynku. Regulacją na poziomie kraju jest ustawa o produktach kosmetycznych z dnia 4 października 2018 r. (Dz. U. poz. 2227 ze zm.) która określa obowiązki podmiotów i właściwość organów w zakresie wykonywania obowiązków i zadań administracyjnych wynikających z rozporządzenia (WE) nr 1223/2009.

„**Produkt kosmetyczny**” oznacza każdą substancję lub mieszaninę przeznaczoną do kontaktu z zewnętrznymi częściami ciała ludzkiego (naskórkiem, owłosieniem, paznokciami, wargami oraz zewnętrznymi narządami płciowymi) lub z zębami oraz błonami śluzowymi jamy ustnej, którego wyłącznym lub głównym celem jest utrzymywanie ich w czystości, perfumowanie, zmiana ich wyglądu, ochrona, utrzymywanie w dobrej kondycji lub korygowanie zapachu ciała. Nadzór nad produktami kosmetycznymi sprawują, w zakresie swoich kompetencji, Państwowa Inspekcja Sanitarna oraz Inspekcja Handlowa.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu prowadzi, zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o produktach kosmetycznych, „Wykaz zakładów wytwarzających produkty kosmetyczne”, mających siedzibę na nadzorowanym terenie.

Na koniec 2024 r. w ww. wykazie figurowało 12 podmiotów (w 2023 r. – 14), w tym 1 zlokalizowany w powiecie toruńskim ziemskim (w 2023 r. – 1).

W 2023 r. nie przeprowadzono w powiecie toruńskim ziemskim żadnej kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu i/lub udostępniania na rynku produktów kosmetycznych (w 2023 r. – 1).

Choroby zawodowe.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu w 2024 r., tak jak w latach poprzednich, współpracował w zakresie chorób zawodowych z:

- Poradnią Chorób Zawodowych Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy w Toruniu, ul. Szosa Bydgoska 46; 87-100 Toruń (jednostka orzecznicza I stopnia);
- Instytutem Medycyny Pracy im. prof. dr. med. Jerzego Nofera w Łodzi, ul. Św. Teresy od Dzieciątka Jezus 8; 91-348 Łódź (jednostka orzecznicza II stopnia).

W 2024 r. przeprowadzono 12 postępowań wyjaśniających w sprawach chorób zawodowych w zakładach pracy funkcjonujących na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego. Wyniki przeprowadzonych postępowań wyjaśniających w sprawach chorób zawodowych („Karty oceny narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej”) przekazywane są do właściwej miejscowo jednostki orzeczniczej I stopnia lub do wniosku o przeprowadzenie oceny narażenia zawodowego innego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego prowadzącego dane postępowanie.

Z uwagi na długotrwałość procesu diagnostyczno-orzeczniczego wydanie decyzji administracyjnej w sprawie choroby zawodowej następuje w wielu przypadkach dopiero po upływie kilkunastu miesięcy od wszczęcia postępowania.

W 2024 r. wydano 16 decyzji administracyjnych w sprawach chorób zawodowych prowadzonych na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego (w 2023 r. – 12), w tym:

- 5 decyzji stwierdzających chorobę zawodową (w 2023 r. – 11);
- 8 decyzji niestwierdzających choroby zawodowej (w 2023 r. – 0);
- 3 decyzje „inne” (w 2023 r. – 1) – umarzające wszczęte postępowanie administracyjne (2 decyzje wydano z uwagi na brak narażenia zawodowego; 1 – w związku z błędnym oznaczeniem strony w zgłoszeniu podejrzenia choroby zawodowej).

W 2024 r. chorobę zawodową (w rozumieniu decyzji ostatecznej) stwierdzono u 5 pracowników/byłych pracowników zakładów pracy funkcjonujących w powiecie toruńskim ziemskim oraz u rolników z powiatu toruńskiego ziemskiego (w 2023 r. – u 12 osób).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu wystawił 5 „Kart stwierdzenia choroby zawodowej”, przekazywanych do Centralnego Rejestru Chorób Zawodowych w Instytucie Medycyny Pracy im. prof. Jerzego Nofera w Łodzi (w 2023 r. – 12).

Stwierdzono następujące choroby zawodowe:

- 2 przypadki przewlekłej choroby narządu głosu spowodowanej nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat (poz. 15 wykazu chorób zawodowych):
 - 1 przypadek wtórnych zmian przerostowych fałdów głosowych (poz. 15.2),
 - 1 przypadek niedowładu mięśni wewnętrznych krtani z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głosi i trwałą dysfonią (poz. 15.3);
- 1 przypadek przewlekłej choroby układu nerwowego wywołanej sposobem wykonywania pracy – zespołu cieśni w obrębie nadgarstka (poz. 20.1);
- 2 przypadki chorób zakaźnych lub pasożytniczych albo ich następstw – boreliozy (poz. 26).

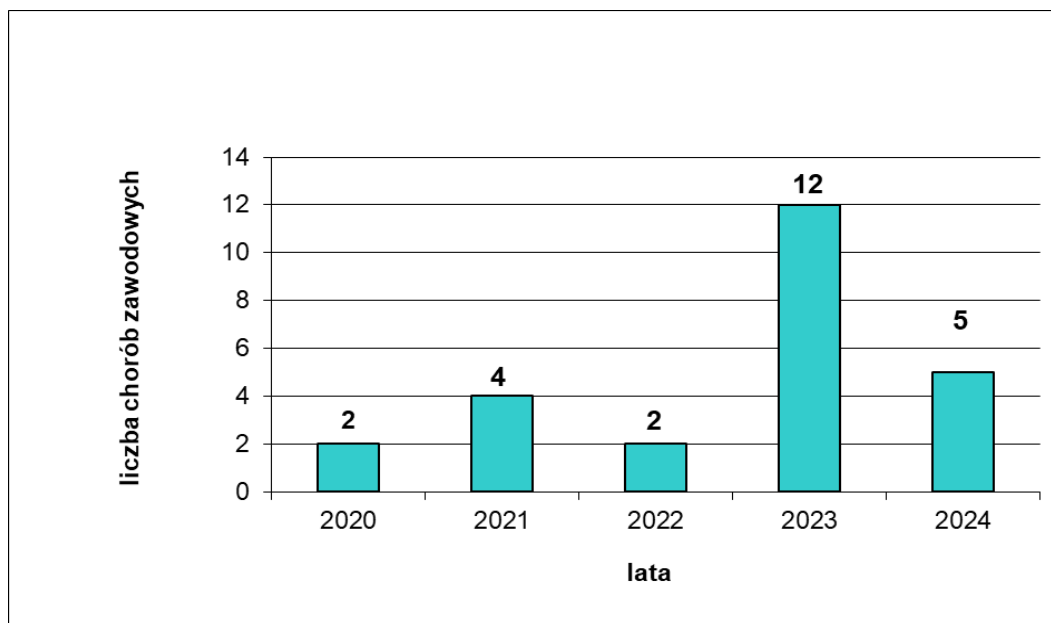
Choroby zawodowe stwierdzane w latach 2020 – 2024 w powiecie toruńskim ziemskim.

poz. wykazu chorób zaw.*	Nazwa choroby zawodowej	Liczba stwierdzonych przypadków				
		2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
6	astma oskrzelowa			1	1	
15	przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat	1	1	1	1	2
19	przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy				1	
20	przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy				1	1
21	obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszającym, obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1, 2 i 3 kHz		1			
26	choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	1	2		8	2
Razem:		2	4	2	12	5

* wg rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1836)

W 2024 r. nie stwierdzono ani jednego przypadku COVID-19 o etiologii zawodowej u pracowników/byłych pracowników zakładów pracy funkcjonujących w powiecie toruńskim ziemskim, podczas gdy w 2023 r. ta jednostka stanowiła aż połowę liczby stwierdzonych chorób zawodowych (wszystkie stwierdzone wówczas 6 przypadków COVID-19 o etiologii zawodowej dotyczyły pracowników medycznych).

**Liczba chorób zawodowych stwierdzanych w latach 2020 – 2024
w powiecie toruńskim ziemskim.**

Znacząco więcej chorób zawodowych stwierdzono w 2024 r. u kobiet (4 przypadki – tj. 80% spośród ogółu stwierdzonych chorób zawodowych) niż u mężczyzn (1 przypadek).

Choroby zawodowe stwierdzono u osób w wieku powyżej 60 lat (3 przypadki) oraz w przedziale wieku 50 – 59 lat (2 przypadki); u osób w wieku poniżej 50 lat nie stwierdzono ani jednego przypadku choroby zawodowej.

**Choroby zawodowe stwierdzone w 2024 r. w powiecie toruńskim ziemskim
(zgodnie z wystawioną „Kartą stwierdzenia choroby zawodowej”)**

	do 29 lat	30-39 lat	40-49 lat	50-59 lat	pow. 60 lat	Razem
Kobiety	0	0	0	2	2	4
Mężczyźni	0	0	0	0	1	1
Razem	0	0	0	2	3	5

Nadzór nad środkami zastępczymi (tzw. „dopalaczami”).

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

W 2024 r. podobnie jak w latach poprzednich, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu realizował zadania dotyczące środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. Kontynuowano także działalność oświatowo-zdrowotną, mającą na celu profilaktykę oraz ustawiczne pogłębianie wiedzy społeczeństwa nt. szkodliwości środków zastępczych oraz konsekwencji zdrowotnych wynikających z ich używania.

Podobnie jak w latach poprzednich w 2024 r. organy ścigania nie przekazały Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Toruniu żadnej sprawy.

Działania kontrolne związane z nadzorem nad środkami zastępczymi prowadzone są w obiektach takich jak fitness-cluby, siłownie, sklepy z suplementami diety i odżywkami dla sportowców, dyskoteki lub sklepy erotyczne.

W 2024 r. przeprowadzono 1 kontrolę z zakresu nadzoru nad środkami zastępczymi w stacjonarnym punkcie sprzedaży oferującym produkty konopne w Chełmży. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Do obowiązków Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu należy przyjmowanie, rejestrowanie w bazie SMIOD (System monitorowania informacji o „dopalaczach”) i przekazywanie Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Bydgoszczy zgłoszeń wystąpienia zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną albo podejrzenie wystąpienia takiego zatrucia albo zgonu, którego przyczyną mogło być albo było zatrucie środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną. Wszystkie podmioty wykonujące działalność leczniczą i przeprowadzające badania pośmiertne zostały poinformowane o obowiązku zgłaszania wystąpienia zatrucia/podejrzenia zatrucia; przekazano także wzór standardowego formularza elektronicznego („Formularz zgłoszenia przypadku podejrzenia zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną na podstawie art. 30a ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii”).

W 2024 r. Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Toruniu nie zgłoszono żadnego przypadku podejrzenia zatrucia, do którego doszło na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego (w 2023 r. – zgłoszono 1 zgon mężczyzny w wieku 33 lat w Steklinie, spowodowany 4-CMC – substancją psychotropową grupy II-P).

Promocja zdrowia w środowisku pracy.

Działalność Sekcji Nadzoru nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy ukierunkowana jest na poprawę warunków pracy, a więc poprawę warunków sprzyjających zdrowiu. Przeprowadzane kontrole koncentrują się przede wszystkim na głównych zagrożeniach dla zdrowia pracowników, mając za cel szeroko pojętą profilaktykę chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy. Celem działań podejmowanych przez pracowników Sekcji jest także promowanie zachowań prozdrowotnych wśród osób zatrudnionych w nadzorowanych zakładach pracy.

Ponadto w trakcie kontroli przeprowadzanych w 2024 r. podobnie jak w latach ubiegłych zbierano informacje na temat przestrzegania zakazu palenia tytoniu w nadzorowanych zakładach. Działania te miały na celu ustalenie stanu faktycznego dotyczącego respektowania przepisów ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1162).

Mając na uwadze konieczność rozpowszechniania wśród pracodawców informacji nt. bezpiecznych warunków pracy podczas kontroli przekazywano informacje o kolejnych kampaniach z cyklu „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy”, w tym o planowanej na lata 2023-2025 kampanii „Bezpieczeństwo pracy w świecie cyfrowym” na rzecz utworzenia bezpiecznej i zdrowej cyfrowej przyszłości, obejmującej w szczególności psychospołeczne i ergonomiczne czynniki ryzyka.

Informacja o kampanii wraz z materiałami do pobrania została umieszczona na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu.

Wnioski.

1. Liczba zakładów pracy objętych nadzorem sanitarnym na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego nie ulega większym zmianom; od lat około połowę nadzorowanych zakładów stanowią firmy małe – zatrudniające do 9 pracowników.
2. Częstotliwość kontroli przeprowadzanych w zakresie warunków higieny pracy uzależniona jest przede wszystkim od występujących na stanowiskach pracy zagrożeń dla zdrowia pracowników oraz stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń zakładów pracy. Najczęściej stwierdzaną nieprawidłowością był brak systematycznego przeprowadzania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy.
3. Zakres zagrożeń i uciążliwości występujących w środowisku pracy w zakładach funkcjonujących na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego nie ulega zasadniczym zmianom. Czynnikiem szkodliwym dla zdrowia, na który narażona jest w środowisku pracy największa liczba osób, jest od lat hałas. Z reguły ze względów technologicznych niemożliwe jest wyeliminowanie hałasu ze środowiska pracy – w związku z tym podejmowane działania obejmują przede wszystkim nadzór nad wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 5 sierpnia 2005 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na hałas lub drgania mechaniczne (Dz. U. nr 157 z 2005 r. poz. 1318).
4. W 2024 r. nie stwierdzono ani jednego przypadku COVID-19 o etiologii zawodowej u pracowników / byłych pracowników zakładów pracy funkcjonujących w powiecie toruńskim ziemskim, podczas gdy w 2023 r. ta jednostka stanowiła aż połowę liczby stwierdzonych chorób zawodowych (wszystkie stwierdzone wówczas 6 przypadków COVID-19 o etiologii zawodowej dotyczyły pracowników medycznych).
5. Obowiązująca ustawa o produktach kosmetycznych nałożyła na podmioty działające na rynku produktów kosmetycznych nowe obowiązki oraz dotkliwe kary finansowe za ich nieprzestrzeganie. Kontrole związane z nadzorem nad produktami kosmetycznymi są trudne merytorycznie, wymagając przy tym dużego nakładu czasu.

ZAKRES DZIAŁALNOŚCI SEKCJI HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY

Warunki sanitarno-higieniczne w placówkach nauczania, wychowania i wypoczynku.

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu znajduje się 414 placówek nauczania i wychowania (stan na dzień 31 grudnia 2024 r.); w tym na terenie **powiatu toruńskiego ziemskiego 110 jednostek.**

W 2024 r. pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży skontrolowali 30 placówek stałych (w tym: 4 żłobki, 6 przedszkoli, 20 szkół) oraz 13 turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży. Przeprowadzono 53 kontrole sanitarne. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu wydał 4 decyzje administracyjne zatwierdzające warunki do prowadzenia żłobków oraz 5 opinii sanitarnych dotyczących innych placówek.

W skontrolowanych placówkach przebywało 7526 dzieci/uczniów.

Warunki do utrzymania higieny.

Wszystkie skontrolowane placówki mieszczą się w budynkach przystosowanych, posiadają wodociąg i kanalizację. Zapewniono właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej – dostępność do bieżącej ciepłej wody, ręczników papierowych, mydła w płynie, papieru toaletowego. Zaopatrzenie placówek w środki do utrzymania higieny osobistej ocenia się jako dobre.

Zbiorniki bezodpływowe (szambo) posiadają 3 skontrolowane placówki: żłobek „Mała Akademia” w Górsku (gm. Zławieś Wielka), Szkoła Podstawowa w Steklinie (gm. Czernikowo), Szkoła Podstawowa w Zębowie (gm. Obrowo). Własną oczyszczalnię ścieków ma Szkoła Podstawowa w Warszewicach, gm. Łubianka.

W 3 skontrolowanych placówkach (2 szkoły podstawowe i zespół szkół) nie były zachowane standardy dostępności do urządzeń sanitarnych. Oznacza to, że na jedno urządzenie (oczko ustępowe, umywalka) przypada zbyt duża liczba uczniów, co utrudnia dostęp do sanitariatów. Problem niezachowania standardów powinien być brany pod uwagę w przypadku przeprowadzania remontów w sanitariatach – tam gdzie jest to możliwe pod względem technicznym należy rozważyć możliwość zamontowania dodatkowych umywarek i/lub oczek ustępowych.

Środowisko szkolne.

Wykonano 270 badań dotyczących **oceny higienicznej tygodniowych rozkładów lekcji** – niezgodność tygodniowego rozkładu lekcji z zasadami higieny stwierdzono w 46% badanych oddziałów.

Nieprawidłowości w tygodniowym rozkładzie lekcji wynikają głównie z niewystarczającej liczby sal lekcyjnych w stosunku do liczby oddziałów, dowożenia uczniów oraz łączenia etatów nauczycielskich w różnych szkołach.

Zgodnie z zasadami higieny tygodniowy rozkład zajęć lekcyjnych powinien uwzględniać potrzeby równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia oraz stałe godziny rozpoczynania zajęć. Poprawnie skonstruowany rozkład zajęć lekcyjnych pozwala uczniom na efektywne przyswajanie wiedzy oraz zmniejszenie uczucia zmęczenia i znużenia.

W ramach **oceny obciążenia uczniów plecakami** zważono je wraz z zawartością u 230 uczniów. Badanie wykazało, że połowa uczniów nosi za ciężkie plecaki tzn. takie, których ciężar przekracza 10% ciężaru ciała ucznia. Dźwiganie zbędnych ciężarów niekorzystnie wpływa na postawę dziecka, generuje powstawanie wad kręgosłupa i zmian w stawach skokowych, biodrowych i stawach stóp. Skutki tych nabytych w dzieciństwie wad ujawniają się w wieku dojrzałym. Szkoła ma obowiązek zapewnienia miejsc do przechowywania pomocy dydaktycznych, ale uczniowie nie zawsze korzystają z możliwości pozostawiania części wyposażenia w klasach. Dużą rolę odgrywają zarówno nauczyciele jak i rodzice, którzy powinni zwracać uwagę czy dzieci nie noszą w plecakach zbędnych przedmiotów.

Następnym zagadnieniem z zakresu higieny procesu nauczania jest korzystanie przez uczniów z **prawidłowych, dostosowanych do wzrostu mebli edukacyjnych**. Badania przeprowadzone w tym zakresie wśród 165 uczniów wskazują, że prawie 70% uczniów korzysta z mebli nieprawidłowych tj. źle zestawionych bądź za niskich lub za wysokich w stosunku do wzrostu. Korzystanie z nieprawidłowych mebli ma istotny wpływ na powstawanie wad postawy lub pogłębianie się wad już istniejących.

**Liczba badań wykonanych w latach 2020 - 2024
w placówkach oświatowych w powiecie toruńskim ziemskim.**

Rok	Badania				
	Ogółem	w tym:			
		Plan zajęć	Stoły i krzesła	Plecaki/tornistry	Inne
2024	665	270	165	230	-
2023	367	74	239	54	-
2022	15	15	-	-	-
2021	-	-	-	-	-
2020	101	25	-	76	-

Poprawa warunków pobytu w placówkach.

W 2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu wydał 4 opinie sanitarne w formie decyzji dotyczące żłobków, w związku z zapisami zawartymi w art. 25 ust. 2a pkt 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 338 ze zm.).

W 2024 r. oddano do użytku Publiczne Przedszkole i Publiczny Żłobek w Łubiance (gm. Łubianka). Pomieszczenia obu placówek znajdują się w nowym parterowym wspólnym budynku. Do dyspozycji dzieci są przestrzenne sale do nauki i zabawy, sanitariaty, jadalnia z zapleczem kuchennym, pomieszczenia gospodarcze, biurowe i socjalne. Placówki wyposażono w nowoczesny sprzęt i urządzenia oraz zabawki i pomoce dydaktyczne. Na początku 2024 r. zaczął ponadto funkcjonować Żłobek Niepubliczny „TuliMysię” w Osieku nad Wisłą (gm. Obrowo), którego pomieszczenia znajdują się w nowym parterowym budynku i są dobrze wyposażone. Oddano także do użytku Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Chełmży, oddział w Wielkiej Nieszawce. Poradnia znajduje się w parterowym budynku i składa się z gabinetów specjalistycznych, sali sensorycznej, sanitariatów i pomieszczeń gospodarczych. Poradnia będzie istotnym wsparciem dla potrzebujących uczniów, nauczycieli i rodziców.

W 2024 r. odnotowano poprawę warunków w następujących placówkach:

- Żłobek „Oliwka” w Górsku (gm. Zławieś Wielka) – istniejący budynek rozbudowano o salę zabaw i wózkownię,
- Szkoła Podstawowa w Górsku (gm. Zławieś Wielka) – pozyskano dodatkowe pomieszczenia (sale dydaktyczne, sanitariaty) w sąsiednim budynku
- Zespół Szkół w Brzozówce (gm. Obrowo) – rozbudowano istniejący budynek szkoły i dobudowano przedszkole; rozbudowany budynek mieści 10 sal dydaktycznych, salę komputerową, gabinety dla specjalistów, zaplecze kuchenne i wiele pomieszczeń dodatkowych.

Działania profilaktyczne.

W 2024 r. pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży przyjęli 3 interwencje dotyczące warunków pobytu w placówkach edukacyjnych. Problemy zgłaszali telefonicznie rodzice, najczęściej anonimowo. W placówkach przeprowadzono kontrole sanitarne bądź rozmowy z dyrektorami.

Działania profilaktyczne podejmowano w trakcie bieżących kontroli oraz podczas wypoczynku dzieci i młodzieży. Na kontrolowanych turnusach przeprowadzono rozmowy dotyczące zasad bezpiecznego wypoczynku. We wszystkich skontrolowanych placówkach pozostawiono materiały edukacyjne dotyczące profilaktyki chorób zakaźnych, w tym pasożytniczych oraz prozdrowotnego stylu życia.

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Oceniając infrastrukturę szkolną do uprawiania sportu stwierdzono, że w skontrolowanych placówkach zapewniono dobre warunki, zarówno dla uczniów jak i prowadzących zajęcia nauczycieli.

Ponad połowa (65%) skontrolowanych szkół dysponowała szkolnym zespołem sportowym tj. wymiarową salą gimnastyczną z zapleczem sanitarno-szatniowym wyposażonym w ustępy, umywalki i natryskownię, pokojem dla nauczycieli wychowania fizycznego i dodatkowymi pomieszczeniami. Dwie szkoły podstawowe dysponują jedynie boiskami.

Pozostałe skontrolowane szkoły zapewniły swoim uczniom podstawowe warunki do realizacji zajęć wychowania fizycznego – sale gimnastyczne rekreacyjno-zastępcze z boiskami.

Dożywianie dzieci i młodzieży.

Dożywianie dzieci i młodzieży oceniono we wszystkich szkołach skontrolowanych w powiecie toruńskim ziemskim. Obiady I daniowe wydawało 11 szkół dla 1185 uczniów, natomiast obiady II daniowe były podawane w 9 szkołach dla 1440 uczniów. Napoje były podawane dla 2893 uczniów. Z dofinansowania posiłków skorzystało 253 dzieci.

Zapewnienie w szkole możliwości spożycia ciepłego posiłku i nawodnienia jest sprawą kluczową dla uzyskania efektywnych wyników nauczania. Najedzony i nawodniony uczeń nie odczuwa tak szybko zmęczenia, ma lepsze samopoczucie i koncentrację a tym samym osiąga lepsze wyniki w nauce.

Nowy blok żywienia otwarto w Żłobku „Mała Akademia” w Rogowie (gm. Lubicz) oraz Żłobku „Akademia Krasnoludków” w Starym Toruniu (gm. Zławieś Wielka).

Wypoczynek dzieci i młodzieży

Zadaniem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu jest sprawowanie **nadzoru nad wypoczynkiem dzieci i młodzieży** w czasie wakacji zimowych i letnich. Skontrolowano 14 turnusy wypoczynku, w tym 1 w okresie ferii zimowych i 13 w okresie letnich wakacji. Z wypoczynku skorzystało 368 uczestników, w tym 44 uczestników wypoczynku zimowego oraz 324 wypoczynku letniego.

Stan sanitarno-higieniczny placówek zarówno podczas wypoczynku zimowego jaki i letniego nie budził zastrzeżeń, a organizatorzy zapewnili uczestnikom bezpieczne i higieniczne warunki wypoczynku. Na każdym skontrolowanym turnusie przeprowadzono rozmowy dotyczące zasad bezpiecznego wypoczynku, pozostawiono materiały edukacyjne.

Wnioski.

1. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu wydał 4 opinie sanitarne w formie decyzji na żłobki w związku z zapisami zawartymi w art. 25 ust. 2a pkt 1 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat trzech oraz 5 opinii sanitarnych.
2. Placówki zapewniły uczniom/dzieciom stały dostęp do środków higieny osobistej, tj. ręczników papierowych, mydła w płynie oraz papieru toaletowego.
3. Prawie połowa tygodniowych rozkładów zajęć w szkołach została oceniona negatywnie – oddziały realizowały zajęcia niezgodnie z zasadami higieny. Badania wykazały także, że połowa uczniów nosi zbyt ciężkie plecaki, a 70% uczniów korzysta z mebli niedostosowanych do zasad ergonomii.
4. Stan sanitarno-higieniczny placówek wypoczynku nie budził zastrzeżeń. Organizatorzy zapewnili uczestnikom bezpieczne i higieniczne warunki wypoczynku, spełniając wymagania dla organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży.

ZAKRES DZIAŁALNOŚCI SEKCJI ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego realizuje ustawowe obowiązki i zadania w zakresie zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru sanitarnego nad kolejnymi etapami procesów inwestycyjnych. Działalność polega na kontroli przestrzegania obowiązujących norm i przepisów pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych na etapie planowania przestrzennego, projektowania inwestycji, ich realizacji oraz przekazywania do użytkowania, tj.:

- udział w postępowaniu dotyczącym przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:
 - uzgodnienia dot. odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
 - uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
- opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- udział w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:
 - wydawanie opinii co do konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko,
 - opracowywanie opinii przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
- uzgadnianie dokumentacji projektowej dotyczącej budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych oraz opiniowanie planów, koncepcji i projektów technologicznych dostosowania istniejących lokali usługowych do nowej funkcji;
- uczestniczenie w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych;
- wydawanie opinii dotyczących zajęcia stanowiska w sprawie obiektów użyteczności publicznej.

Stanowiska organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych przedsięwzięć zaliczanych do mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest ściśle związana z liczbą przedsięwzięć planowanych do realizacji.

W 2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu realizując zadania w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydał: 157 opinii sanitarnych, 762 postanowienia oraz 46 decyzji płatniczych i 1 decyzję merytoryczną (dotyczącą wyrzutni terenowej). Ponadto przeprowadzono 38 kontroli sanitarnych.

W ramach **procedur oceny oddziaływania na środowisko** zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 r. (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.) **wydano 94 opinie**. Dotyczyły one uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozach oddziaływania na środowisko dotyczących projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko, warunków do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Przygotowano **45 opinii** w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć zlokalizowanych na terenie gmin. Wydano **14 opinii** w sprawie warunków do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w tym 3 negatywne. Zaopiniowano **18 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin** zgodnie z ww. ustawą, w tym 1 negatywnie.

W opiniach uwzględniano warunki sanitarne i zdrowotne dotyczące zanieczyszczenia powietrza, hałasu oraz lokalizacji ujęć wód i ich stref ochronnych, usuwania zanieczyszczeń, unieszkodliwiania odpadów, a także wpływu projektowanych zmian na zdrowie ludzi. Ponadto wydano **17 opinii** zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 cyt. ustawy, uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozach oddziaływania na środowisko dotyczących projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych terenów gmin.

W 2024 r. nie wydano żadnego uzgodnienia w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dotyczące terenu gmin.

Zgodnie z art. 35 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo Budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 725 ze zm.) wydano **4 uzgodnienia dla projektów budowlanych** w formie opinii, w tym 2 bez zastrzeżeń. Uzgadniane projekty dotyczyły obiektów przeznaczonych na stację uzdatniania wody i punkt apteczny oraz wyrzutni terenowej.

W oparciu o art. 56 cyt. Prawa Budowlanego i na podstawie art. 3 pkt. 2 i 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej z dnia 14 marca 1985 r. (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 416) wydano **34 opinie sanitarne dla obiektów nowo oddawanych do użytku**. Nieprawidłowości stwierdzono w 18 obiektach. Około 99% inwestycji posiadało uzgodnioną pod względem sanitarnym dokumentację projektową. W przeważającej części uzgodnienia były dokonywane przez rzeczoznawców ds. sanitarnych. W 10% spraw inwestor wprowadzał zmiany w trakcie realizacji inwestycji. Dotyczyły one głównie zmian funkcji, w związku z tym zmieniane były wielkości pomieszczeń lub układ i sposób ich zagospodarowania.

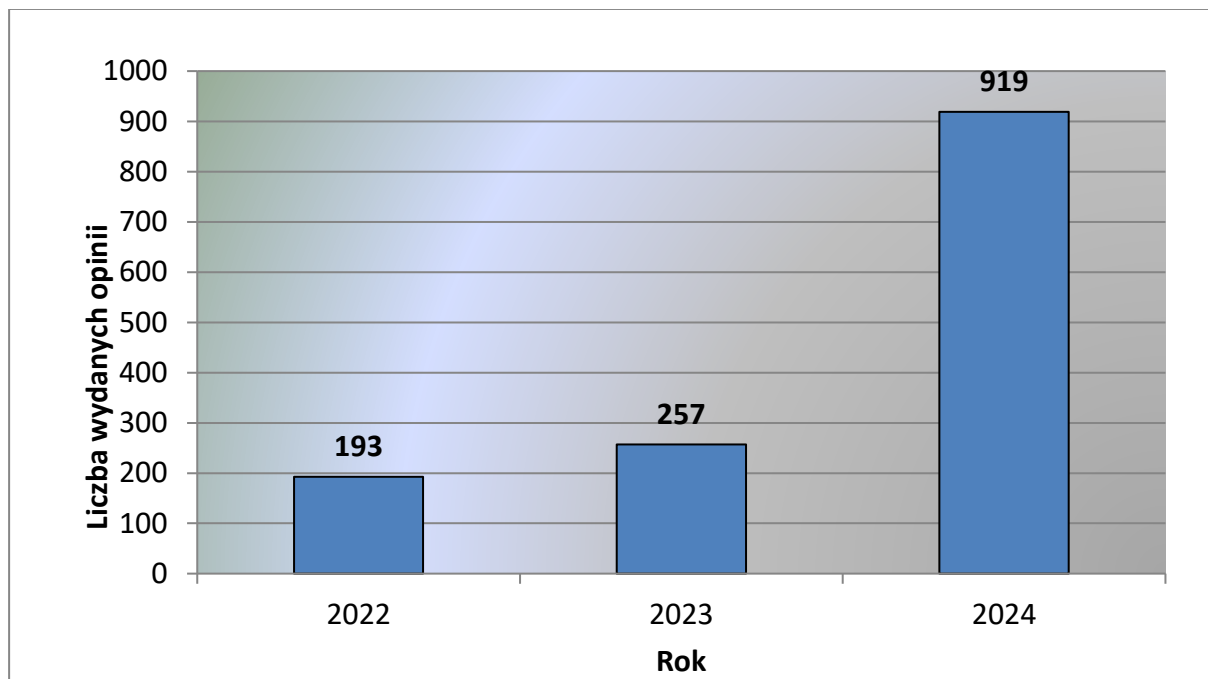
Wydano również łącznie **25 opinii sanitarnych i pism** dotyczących zajęcia stanowiska w sprawie obiektów użyteczności publicznej dla pomieszczeń punktów aptecznych, centrum logistyczno-wystawienniczego i gabinetu stomatologicznego oraz innych obiektów. O opinie te wnioskowali właściciele obiektów lub osoby prowadzące działalność gospodarczą.

Ponadto wydano **762 postanowienia** dla uzgodnienia warunków zabudowy oraz ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Rodzaje opinii wydanych w 2024 r.

Rodzaj opinii	Liczba
ustalenie obowiązku i zakresu sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko	45
uzgodnienie inwestycji przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	14
uzgodnienie i opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	18
uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko	17
uzgodnienie dokumentacji projektowych	4
dla inwestycji dopuszczonych do użytkowania	34
opinie i pisma dla różnych rodzajów obiektów	25
uzgodnienie dotyczące warunków zabudowy oraz ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego	762
Razem	919

Działalność Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w latach 2022 – 2024

Wnioski:

1. Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest ściśle związana z liczbą planowanych do realizacji przedsięwzięć i zgłoszonych poszczególnych obiektów przez inwestorów.
2. Dominującą pozycję wśród rozpatrzonych spraw zajmowały opinie dotyczące uzgodnienia warunków zabudowy oraz ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego następnie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz opinie dla inwestycji dopuszczonych do użytkowania.
3. Z uwagi na zmianę uwarunkowań prawnych diametralnie wzrosła liczba wydawanych uzgodnień dotyczących warunków zabudowy oraz ustalenia lokalizacji celu publicznego.
4. W opiniowanej dokumentacji nie stwierdzono znacznych naruszeń wymagań higienicznych i zdrowotnych, jednak wszystkie przedłożone projekty budowlane zostały uzgodnione z podaniem zastrzeżeń. W przypadku dużej ilości zastrzeżeń podanych w uzgodnieniach projekty są poprawiane i składane do ponownego rozpatrzenia.
5. Przy realizacji nowych inwestycji stosowane są coraz lepsze rozwiązania i urządzenia techniczne. Inwestorzy w trakcie realizacji nowo powstałych przedsięwzięć uwzględniają zalecenia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu oraz rzeczoznawców do spraw sanitarno-higienicznych.

ZAKRES DZIAŁALNOŚCI SEKCJI PROFILAKTYKI ZDROWOTNEJ

Państwowa Inspekcja Sanitarna inicjuje, organizuje, prowadzi, koordynuje i nadzoruje działalność oświatowo-zdrowotną w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych, a w szczególności:

- 1) inicjuje i wytycza kierunki przedsięwzięć zmierzających do zaznajamiania społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, popularyzowania zasad higieny i racjonalnego żywienia, metod zapobiegania chorobom oraz umiejętności udzielania pierwszej pomocy;
- 2) pobudza aktywność społeczną do działań na rzecz własnego zdrowia;
- 3) udziela porad i informacji w zakresie zapobiegania i eliminowania negatywnego wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi;
- 4) ocenia działalność oświatowo-zdrowotną prowadzoną przez szkoły i inne placówki oświatowo-wychowawcze, szkoły wyższe oraz środki masowego przekazywania, podmioty lecznicze oraz inne podmioty, instytucje i organizacje, a także udziela im pomocy w prowadzeniu tej działalności.

Edukacja zdrowotna i promocja zdrowia realizowana jest w formie interwencji programowych i nieprogramowych, będących kompleksowo zaplanowanymi działaniami. Formę i treść interwencji edukacyjnych dostosowuje się do poziomu i stanu wiedzy odbiorcy, do którego interwencje są adresowane.

Kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych poprzez promowanie zdrowego stylu życia oraz informowanie o zachowaniach ryzykownych dla zdrowia stanowi cel realizowany przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu w różnych obszarach.

Profilaktyka nadwagi i otyłości

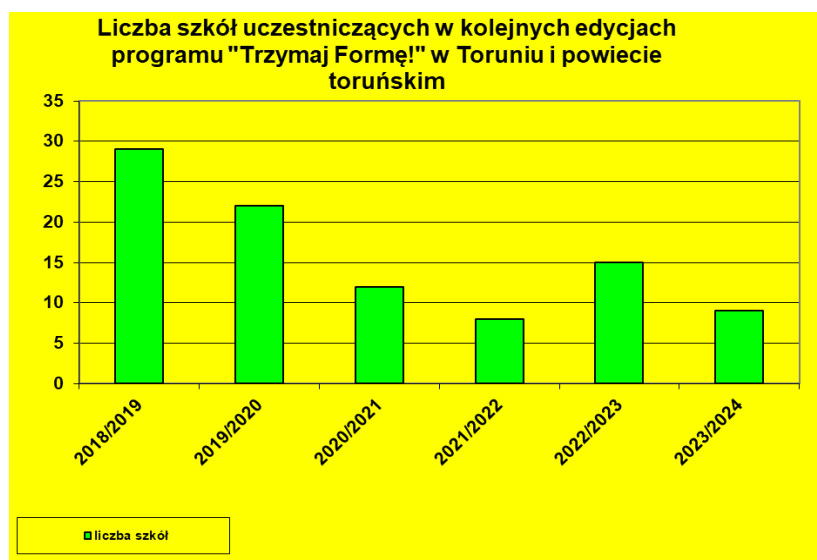
W ostatnich latach utrzymuje się tendencja do zwiększania się w kolejnych pokoleniach średniej wysokości i wagi ciała dzieci i młodzieży. Największy niepokój budzi wzrost częstości występowania nadwagi i otyłości u dzieci oraz pogarszanie się sprawności fizycznej uczniów w wieku 6–19 lat.

Otyłość została uznana za jedną z chronicznych chorób niezakaźnych, czyli tzw. chorobę cywilizacyjną. Do otyłości prostej prowadzi przedłużający się w czasie dodatni bilans energetyczny, któremu sprzyjają nieprawidłowe nawyki żywieniowe stwarzające ryzyko chorób układu oddechowego, endokrynologicznego, stłuszczenia wątroby, nieprawidłowości ortopedycznych i zaburzeń psychicznych, a w wieku późniejszym – schorzeń układu sercowo-naczyniowego i cukrzycy II typu.

Odpowiadając na potrzeby społeczne Główny Inspektorat Sanitarny i Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców od 2006 r. realizują ogólnopolski program edukacyjny pn. „Trzymaj Formę!”. Celem programu jest poprawa sposobu odżywiania i promowanie aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży. Odbiorcami programu są uczniowie starszych klas szkół podstawowych oraz ich rodzice.

W roku szkolnym 2023/24 realizowana była XVIII edycja programu – wzięło w niej udział 659 uczniów z 7 placówek w powiecie toruńskim ziemskim. W roku szkolnym 2024/25 do realizacji programu przystąpiło wg zgłoszeń 12 szkół z powiatu toruńskiego ziemskiego.

„Skąd się biorą produkty ekologiczne?”

- Interwencja, której celem jest kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród dzieci poprzez promocję zbilansowanej i urozmaiconej diety, niskoprzetworzonej, ekologicznej żywności oraz właściwych nawyków w zakresie higieny.
W powiecie toruńskim ziemskim w roku szkolnym 2023/24 w interwencji udział wzięły 2 placówki, 73 uczniów. W roku szkolnym 2024/25 chęć uczestnictwa w projekcie zadeklarowały 3 placówki z powiatu toruńskiego ziemskiego.

„Zdrowo i kolorowo”

- Wojewódzka interwencja nieprogramowa, której celem jest wyrabianie poczucia odpowiedzialności za własne zdrowie, uświadomienie związku między zdrowym odżywianiem a prawidłowym funkcjonowaniem organizmu, promowanie zdrowego stylu życia, zwiększanie świadomości dzieci i rodziców dotyczącej wpływu żywienia na zdrowie człowieka, dostarczanie wiedzy o zdrowym stylu życia i kształtowanie umiejętności wykorzystania zdobytych informacji w praktyce i integrowanie grupy poprzez aktywne współdziałanie w zespole.
W roku szkolnym 2024/25 chęć uczestnictwa zadeklarowało 7 placówek.

Profilaktyka tytoniowa

Palenie tytoniu w opinii WHO (Światowa Organizacja Zdrowia; World Health Organization) to jeden z najpoważniejszych problemów cywilizacyjnych. W Polsce palenie tytoniu stanowi również istotny problem zdrowotny, a rozmiary tego zjawiska są od kilkadziesiąt lat przedmiotem badań naukowych.

Badania ankietowe dotyczące palenia tytoniu przez dzieci i młodzież prowadzone są w Polsce od lat 90. XX w. w ramach międzynarodowych projektów HBSC (międzynarodowe badania nad zachowaniami zdrowotnymi młodzieży szkolnej; Health Behaviour in School-aged Children) oraz GYTS (globalny sondaż dotyczący używania tytoniu przez młodzież szkolną; The Global Youth Tobacco Survey). Ich wyniki wskazują, że pali ok. 20% chłopców i 17% dziewcząt w wieku 13-15 lat. Różnice w częstości palenia w populacjach chłopców i dziewcząt systematycznie zacierają się. Wielu nastolatków rozpoczyna palenie przed 10 r. ż., u palących dzieci często występują objawy uzależnienia od tytoniu.

Choć w ostatnich latach spada w Polsce odsetek nastolatków palących tradycyjne papierosy, to w tym samym czasie szybko rośnie odsetek palących papierosy ręcznie skręcane, fajkę wodną lub e-papierosy. Polskie nastolatki należą do najczęściej palących na świecie.

Państwowa Inspekcja Sanitarna od 2007 r. jest koordynatorem działań w ramach Narodowego „Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce” (POZNPT). W ramach profilaktyki palenia tytoniu Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu realizuje m. in. 4 programy edukacyjne oraz 2 kampanie społeczne.

„Czyste Powietrze Wokół Nas”

- Program skierowany jest do dzieci 5. i 6. letnich oraz do ich rodziców i opiekunów; jego celem jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. Program ten stanowi dla dzieci pierwszy etap nabywania wiedzy na temat szkodliwości dymu tytoniowego.

W roku szkolnym 2023/24 program realizowany był w 3 placówkach w powiecie toruńskim ziemskim; uczestniczyło 74 dzieci. W roku szkolnym 2024/25 do udziału w programie zgłosiło się 6 placówek oświatowo-wychowawczych.

„Nie pal przy mnie, proszę”

- Program skierowany jest do uczniów klas I-III szkoły podstawowej; celem jest zmniejszenie narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu.

W roku szkolnym 2023/24 program realizowany był w 9 placówkach w powiecie toruńskim ziemskim, w programie udział wzięło 155 dzieci. W roku szkolnym 2024/25 chęć udziału w programie zadeklarowało 9 szkół.

„Znajdź właściwe rozwiązanie”

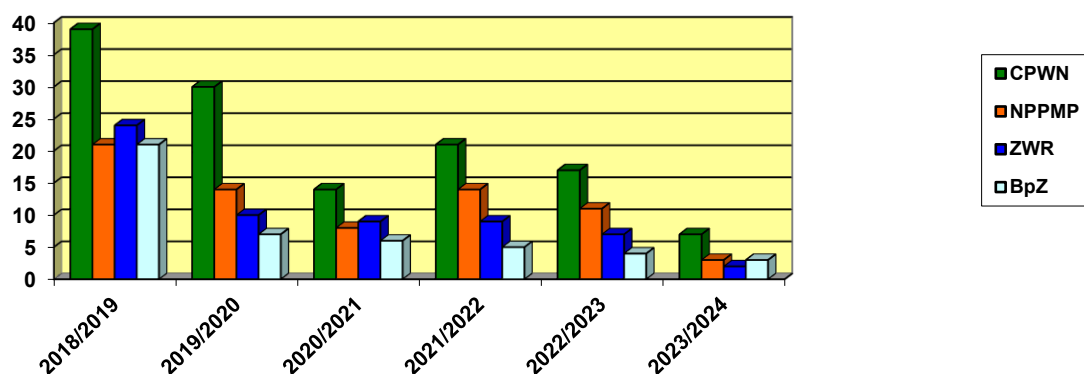
- Program uczy asertywnych zachowań szczególnie w aspekcie inicjacji palenia tytoniu, jego celem jest zapobieganie paleniu tytoniu wśród uczniów starszych klas szkół podstawowych. W roku szkolnym 2023/24 w programie uczestniczyło 8 placówek, 128 uczniów. W roku szkolnym 2024/25 do udziału zgłosiło się 6 placówek.

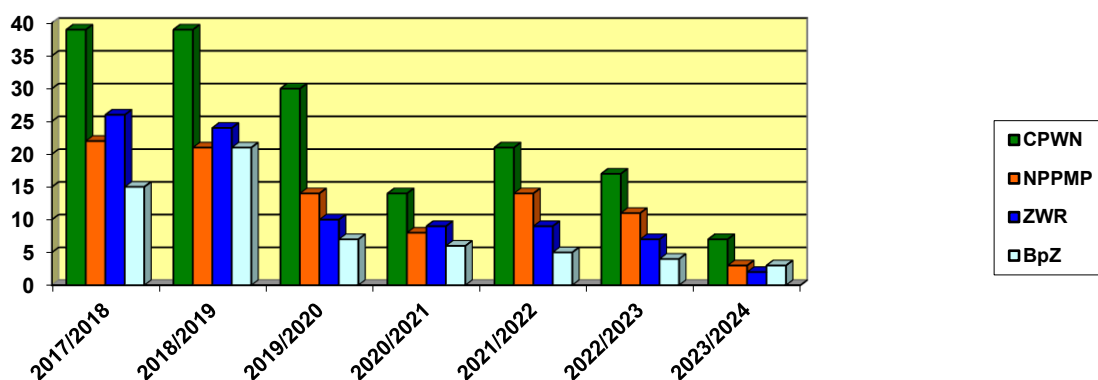
„Bieg po zdrowie”

Ogólnopolski program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla uczniów IV klas szkół podstawowych oraz ich rodziców i opiekunów; główny cel programu to zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. W roku szkolnym 2023/24 program realizowany był w 6 placówkach w powiecie toruńskim ziemskim; wyedukowano 90 dzieci. W roku szkolnym 2024/25 chęć udziału w programie zadeklarowało 6 szkół podstawowych.

Liczba szkół uczestniczących w kolejnych edycjach programów edukacji antytytoniowej w Toruniu i powiecie toruńskim

Liczba uczniów uczestniczących w kolejnych edycjach programów edukacji antytytoniowej w Toruniu i powiecie toruńskim

Profilaktyka uzależnień

Pomimo ogromnego zagrożenia młodzi ludzie nadal sięgają po substancje psychoaktywne, w tym m. in. „dopalacze” – nowe narkotyki, charakteryzujące się wysoką toksycznością. Ich użycie łatwo może doprowadzić do trwałego uszkodzenia organów wewnętrznych i ośrodkowego układu nerwowego.

Najczęściej po substancje psychoaktywne sięgają osoby młode, często nieświadome zagrożenia, jakie ich użycie stanowi dla zdrowia i psychiki. To młodość, a zwłaszcza dojrzewanie sprawia, że nalogiem najbardziej zagrożeni są uczniowie – młodzi ludzie w wieku 14–20 lat, przechodzący najtrudniejszy etap rozwoju emocjonalnego.

Na mocy zawartego pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym, Ministrem Edukacji Narodowej, Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Komendantem Głównym Policji *Porozumienia o współpracy w tworzeniu spójnej polityki profilaktyki narkomanii wśród dzieci i młodzieży* Państwowa Inspekcja Sanitarna przyjęła do realizacji programy edukacyjne dotyczące zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych ukierunkowanych na potrzeby młodzieży szkolnej, nauczycieli i rodziców; koordynowanie realizacji programów edukacyjnych z zakresu profilaktyki używania narkotyków.

„Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”

- Projekt realizowany jest w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (SPPW) i współfinansowany przez Szwajcarię w ramach współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej. Program, objęty honorowym patronatem Ministra Edukacji Narodowej, skierowany jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych z uwagi na potrzebę dotarcia właśnie do tej grupy wiekowej, narażonej w szczególności na zażywanie substancji psychoaktywnych, palenie tytoniu i spożywanie alkoholu.

Kontynuacją działań profilaktycznych w zakresie stosowania tzw. „dopalaczy”, czyli środków zastępczych, jest wojewódzka interwencja nieprogramowa pn. **„STOP dopalaczom”**, której celem jest pogłębienie wiedzy na temat „dopalaczy” oraz konsekwencji zdrowotnych wynikających z ich używania. Działania skierowane są do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży, ich rodziców i opiekunów.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu zaprosił szkoły do współpracy w realizacji wojewódzkiego programu z zakresu profilaktyki stosowania „dopalaczy” pn. **„Dopalacze – trzecia strona zjawiska”**.

W roku szkolnym 2023/24 program realizowało 7 szkół w powiecie toruńskim ziemskim; wyedukowano 140 uczniów. W roku szkolnym 2024/25 do udziału w programie zgłosiło się 6 placówek.

Profilaktyka chorób zakaźnych

Choroby zakaźne wywoływane są przez różne biologiczne czynniki chorobotwórcze (wirusy, bakterie, grzyby, pasożyty) lub ich toksyny. W przypadku tej grupy chorób pojawia się zagrożenie dla zdrowia publicznego, które związane jest z charakterem oraz sposobem rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych. Choroby zakaźne przez stulecia stanowiły jedną z głównych przyczyn zgonów. Olbrzymi postęp wiedzy medycznej w ostatnich dziesięcioleciach, skuteczna farmakoterapia, a zwłaszcza upowszechnienie szczepień ochronnych, pozwoliły na skuteczne zapobieganie i leczenie tego typu schorzeń.

Profilaktyka HIV/AIDS realizowana w ramach Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV.

Celem programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV oraz poprawa jakości życia i dostępu do opieki zdrowotnej dla osób żyjących z HIV/AIDS oraz ich bliskich. Odbiorcą programu jest ogół społeczeństwa.

Program pn. **„Jak rozmawiać z dziećmi o AIDS?”** adresowany jest do dzieci pięcioletnich. W roku szkolnym 2023/2024 w programie udział wzięła 1 placówka w powiecie toruńskim ziemskim.

Profilaktyka wirusowego zapalenia wątroby typu C

- Wirusowe zapalenie wątroby typu C (wzw C) to choroba zakaźna wywołana przez wirusa HCV (Hepatitis C Virus). Wirus ten został odkryty w 1989 r. Wirus HCV znajduje się we krwi i innych tkankach osoby zakażonej. Do zakażenia dochodzi poprzez kontakt z zakażoną krwią w przypadku przerwania ciągłości tkanek np. nakłucia, rozcięcia skóry lub błony śluzowej lub kontakt z przedmiotami, które zostały zanieczyszczone zakażoną krwią.

W 2024 r. w ramach działań promocyjnych dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne dot. zapobiegania zakażeniom HCV w zakładach branży beauty (gabinety kosmetyczne, zakłady fryzjerskie, gabinety masażu). Osoby zainteresowane mogły skorzystać z rozmowy/konsultacji nt. profilaktyki zakażeń wirusem HCV na terenie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu.

Promocja szczepień ochronnych

- Celem tej inicjatywy jest podkreślanie znaczenia tego rodzaju profilaktyki dla ochrony przed chorobami zakaźnymi, którym można zapobiegać poprzez stosowanie szczepień ochronnych.

W dniach 21 – 27 kwietnia 2024 r. podczas **Europejskiego Tygodnia Szczepień** przebiegającego pod hasłem: „*Szczepionki chronią pokolenia*” prowadzono punkt informacyjno-edukacyjny dla osób zainteresowanych szczepieniami, przygotowano ekspozycje wizualne.

Dobre sposoby na zakaźne choroby

- Profilaktyka chorób zakaźnych obejmuje m.in. **dbałość o higienę osobistą, szczepienia ochronne oraz ograniczanie kontaktu z chorymi**. Profilaktyka chorób zakaźnych jest niezwykle ważna z uwagi na bardzo szybkie ich szerzenie się. W powiecie toruńskim ziemskim w roku szkolnym 2023/24 program realizowało 5 szkół, wyedukowano 100 uczniów. W roku szkolnym 2024/25 do udziału w programie zgłosiło się 7 placówek.

Wybierz życie – Pierwszy krok

- Celem tej inicjatywy jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę, stworzenie świadomości zagrożenia rakiem szyjki macicy i innych chorób wywoływanych zakażeniem wirusem HPV u młodych ludzi, podniesienie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu, dostarczanie informacji o świadczeniodawcach wykonujących badania cytologiczne.

„Tatuaż – moda a zdrowie”

- Celem tej interwencji jest zwiększenie świadomości oraz wiedzy na temat zagrożeń wynikających z wykonywania zabiegów zdobienia ciała (tatuaż, piercing) – możliwości zakażenia HBV, HCV, HIV. W roku szkolnym 2023/2024 do realizacji interwencji przystąpiła 1 szkoła w powiecie toruńskim ziemskim; wyedukowano 46 uczniów. Materiały edukacyjne (broszury dla uczniów) zostały wydrukowane ze środków Miasta Toruń. W roku szkolnym 2024/25 interwencję będą realizowały 3 placówki.

„Chroń się przed kleszczami wszystkimi sposobami”

- Wojewódzki program edukacyjny dotyczący profilaktyki chorób odkleszczowych (kleszczowe zapalenie mózgu, borelioza) skierowany do dzieci młodszych oraz ich rodziców i opiekunów. W roku szkolnym 2023/24 program realizowany był w 7 placówkach w powiecie toruńskim ziemskim, wyedukowano 370 dzieci. W roku szkolnym 2024/25 program realizować będzie 8 placówek.

Profilaktyka grypy

- Celem tej interwencji jest rozpowszechnienie informacji dotyczących profilaktyki grypy ze szczególnym uwzględnieniem szczepień ochronnych. W 2024 r. przeprowadzono zajęcia edukacyjne i dystrybucję materiałów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w placówkach zimowego wypoczynku, współpracowano z lokalnymi mediami, przygotowano ekspozycje wizualne na terenie stacji.

Inne działania

„Profilaktyka chorób pasożytniczych – wszawica, owsica, świerzbu”

- Wojewódzka interwencja nieprogramowa, skierowana do dzieci przedszkolnych i wczesnoszkolnych oraz do ich rodziców i opiekunów. Jej celem jest ograniczenie występowania wszawicy, owsicy i świerzbu. W ostatniej edycji uczestniczyło 5 placówek w powiecie toruńskim ziemskim, wyedukowano 80 dzieci. W roku szkolnym 2024/25 do realizacji interwencji zgłosiło się 6 placówek.

„Zdrowie psychiczne. Radzenie sobie ze stresem”

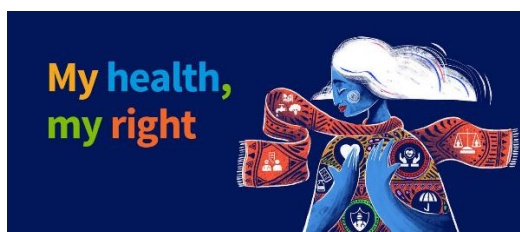
- Celem głównym programu jest zdobycie przez uczniów wiedzy na temat stresu i podstawowych sposobów radzenia sobie ze stresem oraz podniesienie kondycji psychicznej uczniów; ponadto poznanie przyczyn stresu, podstawowych mechanizmów reakcji stresowej, rodzajów stresu, emocji i zachowań, które mu towarzyszą oraz wykształcenie postaw prozdrowotnych obniżających poziom odczuwalnego stresu. Program adresowany jest do uczniów klas VII-VIII szkół podstawowych oraz młodzieży szkół ponadpodstawowych. W roku szkolnym 2023/2024 do realizacji programu przystąpiły 4 szkoły w powiecie toruńskim ziemskim, udział wzięło 122 uczniów. W roku szkolnym 2024/25 chęć uczestnictwa w programie zadeklarowało 7 szkół.

„Przyjazny tornister”

- Interwencja, której celem jest uświadomienie wpływu noszenia ciężkiego tornistra na postawę ciała, ukształtowanie umiejętności właściwego pakowania tornistra, wzbogacenie wiedzy na temat cech prawidłowo dobranego tornistra. W Toruniu w roku szkolnym 2023/24 w interwencji udział wzięło 7 placówek w powiecie toruńskim ziemskim, 175 uczniów. W roku szkolnym 2024/25 chęć uczestnictwa w projekcie zadeklarowały 4 placówki.

W 2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu realizował ponadto działania informacyjno-edukacyjne w zakresie:

- obchodów **Światowego Dnia Zdrowia** (święto obchodzone corocznie 7 kwietnia) pod hasłem „Moje zdrowie, moje prawo”;
- higieny osobistej,
- bezpieczeństwa w czasie wakacji letnich i zimowych,
- antybiotykoodporności,
- bezpieczeństwa żywności,
- gryboznawstwa i profilaktyki zatruć grzybami.

Wnioski

1. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu w 2024 r. podejmował działania w obszarze promocji zdrowia w oparciu o wytyczne i zalecenia Głównego Inspektora Sanitarnego, założenia Narodowego Programu Zdrowia, propozycje Światowej Organizacji Zdrowia oraz wiodące problemy zdrowotne i potrzeby środowiska lokalnego.
2. Większość działań skierowano do ogółu społeczności lokalnej. Głównymi odbiorcami działań byli rodzice i opiekunowie dzieci, dzieci w wieku przedszkolnym, uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych, nauczyciele, pedagodzy szkolni, kobiety w wieku rozrodczym, pacjenci zakładów opieki zdrowotnej, pracownicy ochrony zdrowia.
3. Podobnie jak w latach poprzednich w 2024 r. szczególny nacisk położono na profilaktykę tytoniową. Zwrócono także uwagę na profilaktykę zdrowego odżywiania wśród dzieci, jak również zdrowia psychicznego u młodzieży.
4. Ocenę realizacji przedsięwzięć przeprowadzono w czasie 9 wizytacji w 4 placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu toruńskiego ziemskiego.